

●
BRAD
PITT
și
JULIA
ORMOND

Actorii noștri
și filmele lor
de căpătâi

Mereu romantici

UN CIUDAT SEMNAL
DE ALARMĂ

Cititorii ne semnalează tot felul de lucruri: repertoriul cinematografic din localitatea lor e sub orice critică, săliile de cinema din orașul lor sunt miserabile, publicul e necivilizat, Tom Cruise e un oarecare, Tom Cruise nu e un oarecare, filmele românești sunt... filmele americane sunt... Din Glăvănești (Bacău) ne vine însă un semnal special, deloc critic, deloc entuziast, deloc iritat. Este un semnal trist. **ADRIAN C. PĂTULEA** are 25 de ani. A făcut școala la țară („muncind pe la profesori”), la 6—7 ani urmărea western-uri, apoi a văzut **RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ** (și-i amintește pe S. Nicolaescu, George Constantin, Ernest Maftei), după care a văzut diverse filme și seriale. A făcut un liceu de filologie—istorie. A văzut filme care l-au uimit (**FĂLCI**, de Pildă). „Am învățat o groază de lucruri utile și pe care să le pun în slujba oamenilor, am încercat să nu fac rău nimănui, dar tot rău am primit”. În continuare, a lucrat într-un combinat chimic, a făcut armata și, alături de ceilalți tineri, o revoluție. La întoarcerea din armată n-a mai fost angajat. Tranziția nu avea nevoie de el. S-a dus la țară. A învățat munca de aici. Se ducea în fiecare duminică la căminul cultural ca să vadă un film. Omul nostru e bolnav de cinema. Dar la căminul cultural nu se mai dau filme. „Ceva s-a rupt în mine”. A strâns bani. Cu sacrificii. Și-a cumpărat un video, din banii, puțini, câștigați cu munca pământului. Filmele de pe casele video pe care le-a găsit sunt toate „de mâna a doua, groază, karate, sexy, porno”. Satul în care trăiește acest tânăr este la: 30 km de Bârlad, 35 km de Adjud, 49 km de Tecuci și 89 km de Bacău. De unde să-și ia Adrian C. Pătulea casete cu filme, nu producții de mâna a doua, ci filme adevărate? Ar fi vrut să-și cumpere o cameră video („aș fi făcut lucruri senzaționale”), dar... cu ce bani?

Correspondentul nostru nu vrea nimic altceva de la viață decât să poată vedea filme, filme de calitate. „Pentru asta mai trăiesc”. În izolarea lui, în singurătatea lui, în frustrarea lui, nu vede altă consolă decât filmul. Dorește să cumpere casete, cu filme bune. E singura lui dorință într-un moment în care toate par

să-i stea împotriva. Ne roagă doar atât: să-i publicăm adresa. Deci, încă o dată: Glăvănești nr. 380, jud. Bacău, cod 5426, Adrian C. Pătulea. Ce poate fi mai înălțător pentru un cinefil decât să ajute un alt cinefil aflat la nevoie?

NELINIȘTEA
SĂLILOR DE CINEMA

Marian Rădulescu din Timișoara, devenit între timp student la ATF București, e în continuare preocupat de calitatea și soarta filmelor românești. Se fac în medie două filme pe an, cu o finanțare modică, „cu o reclamă mai mult decât derizorie”. Asta în condiția în care „numărul sălilor de cinematograf scade

simțitor, fiind reprofileate pe depozite de mărfuri, discoteci, cluburi sau cine știe ce alte dughene”. Filmele regizorilor-directorilor de case („care au ajuns să decidă el înșiși ce filme vor face”) stau în cutii „ca o rudă ne dorită, de care nimeni nu are nevoie”. La Timișoara, **SOMNUL INSULEI** a avut 300 de spectatori în 35 de reprezentații („o medie de sub 10 spectatori pe reprezentație”). De o soartă mai bună — ne asigură M.R. — s-au bucurat **ACEASTĂ LEHAMITE** și **PEPE ȘI FIFI**. Prin urmare, regizorii noștri pot face artă. „Ce mai contează că arta aceasta nu ajunge să fie văzută de mai nimeni, că puținii spectatori care o așteaptă nu apucă să ia cunoștință de ea, datorită actualului sistem de difuzare?” Și atunci, ce ne rămâne de făcut, M.R.? Doar filme lejere precum **A DOUA CĂDERE A CONSTANTINOPOLULUI** și **PARADISUL ÎN DIRECT**, care se și difuzează, se și văd de mulți spectatori, beneficiază de o reclamă copioasă și nici nu sunt plătite de stat?

M.R. menționează câteva din ultimele

La Cinematograful „Patria”, Sergiu Nicolaescu și-a sărbătorit cei 65 de ani, prezentându-și cele mai reprezentative filme ale sale

premiere străine: **SCARA LUI IACOB** („o patetică aventură în adâncul conștiinței umane”), **PORTARUL DE NOAPTE** („o capodoperă a anilor '70”, „dragostea ca devorare reciprocă”), **LISTA LUI SCHINDLER** („lecția” lui Spielberg riscă să fie premonitoare), **INIMĂ ÎNGHEȚATĂ** și **RĂMĂȘITELE ZILEI** („două variante ale același temă: neputința de a iubi”), **MISTERUL CRIMEI DIN MANHATTAN** („delicios, ca de obicei, Diane Keaton și Woody Allen”), în **NUMELE TATĂLUI** („vitalitatea eroului contestată”), **PHILADELPHIA** („nu atât problema delicată a homosexualității, a sîdei, cât prejudecățile cu care oamenii întâmpină astfel de probleme”), **VÂRSTA INOCENȚEI** („un ușor desuet parfum de epocă; sentimente înăbușite”).

Cum e în sala de cinema? Spectatorul nu pare a-și găsi aici locul „pentru a-și trage nițel sufletul, pentru a uita de zgomotul din el și de zgomotul din lume”. În sala de cinema își fac loc petardele, de parcă ai fi nimerit în cine știe ce câmp de bătălie. Întinericul sălii este adesea strâpuns de mucerii de țigară aprinsă ce zboară în voie ca licuricii (...) dezlănțuirea verbală de neoprit (...), eternul covor de semințe.” Jurassic Park?

CARTEA DE FILM

Din Brăila, Carmen Bănică (16 ani) ne vorbește despre importanța cărților de film în cultura ei cinematografică („Lumea indiană și filmele ei” de Adina Darian, „Autoportretele filmului” de Dana Duma, „Drumul spre artă al cinematografului” de Lucian Bratu, „Jurnalul” lui Alexandru Tatos). Dorește să scriem cât mai mult despre cărțile de cinema și să acordăm mai mult spațiu critic filmelor românești. Semne bune: la 16 ani se mai citește și cărți despre film nu numai explicații la fotografii...

PERSEVERARE

Ioana Florea (18 ani) din Târgu Mureș dorește să facă o rectificare la ceea ce a scris și s-a publicat în revistă: **OGLINDA** lui Nicolaescu mi-a plăcut **FOARTE**

Din sumar

Mai 1995

CENTENAR: Filmele de căpătâi dintr-un secol de cinema

ÎN PREMIERĂ: E periculos să sporgersi; O vară de neuitat

PORTRETUL LUNII: Ion Caramitru

MEREU ROMANTICI: Amorul și excentricitățile sale; Vervă șampanizată și infuzie de optimism; Romantice, dar și sarcastice

PE ECRANE: Stare de șoc; Parașutiștii morții; Legendele toamnei; Cele patru fiice ale doctorului March; Ultima bătălie; Marocănoșii

SPOT: Patru cinești: stiluri diferite, percepții comune

CINEGLOB; FAN CLUB; FILM FAX

ÎN ACEST NUMĂR SEMNEAZĂ: Irina Coroiu, Dana Duma, Constantin Grigore, Rolland Man, David Melville, Iaromira Popovici, Aura Puran, Sergiu Selian, Eva Sirbu, Dumitru Solomon, Doina Stănescu, Alex Leo Șerban.

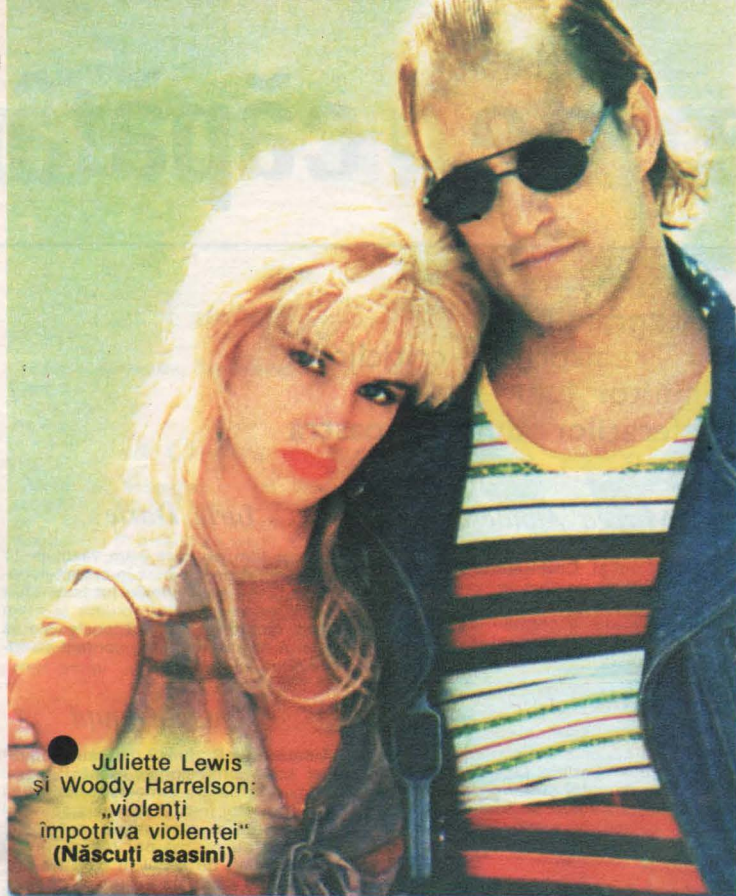

Eric Roberts încercă să recupereze faima surorii sale, Julia (Best of the Best II, 1989, regia: Bob Radler)

Andreea Stănilă, București; Marilu Ciobanu, București; Monica Ghermanov, Brăila; Stere Pandelescu, Constanța;

WILLIAM BRADLEY PITT (vezi coperta 1). Născut la 18 decembrie 1964 în Shawnee (Missouri). 1,80 m, 75 kg. Și-a păstrat accentul târăganat de pe meleagurile natale, asemenea lui Mark Twain și eroului său Huckleberry Finn. Părinții au dorit ca unicul lor fiu să ajungă avocat sau medic. Brad (cum îi spun cei apropiați și fani săi) se gândea însă, la 18 ani — să studieze arhitectura. „Cred că aș fi reușit să fac ceva în meseria asta. Dar când am văzut că toți foștii mei colegi de liceu, odată trecuți de bacalaureat, se grăbeau să se însoare cu iubita lor din școală, am înțeles că nu eram deloc pregătit pentru așa ceva. Ca să scap de o astfel de situație am plecat la Los Angeles să mă fac actor”. A început însă prin a fi șofer, vânzător de ziare, a făcut publicitate pentru **Jeans Levi's** și, în sfârșit, a interpretat un rol episodic în **Dallas**. Cu banii strânși și-a plătit timp de doi ani lecții de actorie cu Roy London, profesorul care le-a îndrumat și pe Anjelica Huston și Sharon Stone. Din 1992.

● Juliette Lewis și Woody Harrelson: „violenți împotriva violenței” (Născuți asasini)

MULT”. Apoi ne trimite xerocopiile, diverse articole și interviuri (deloc rău scrise) publicate într-un ziar local (nu rezultă care) și ne asigură că e băntuită în egală măsură de „febra scrisului” ca și de „febra scenei”. Ar vrea să dea examen la Academia de Teatru, dar „nimeni nu mă încurajează”. Din scrisoare înțeleg că I.F. iubește cu adevărat teatrul și filmul și că NU VA RENUNȚA, în ciuda climatului nefavorabil. Perseverarea în greșeală e diabolică. Perseverarea în ideal e omenească. Prin urmare...

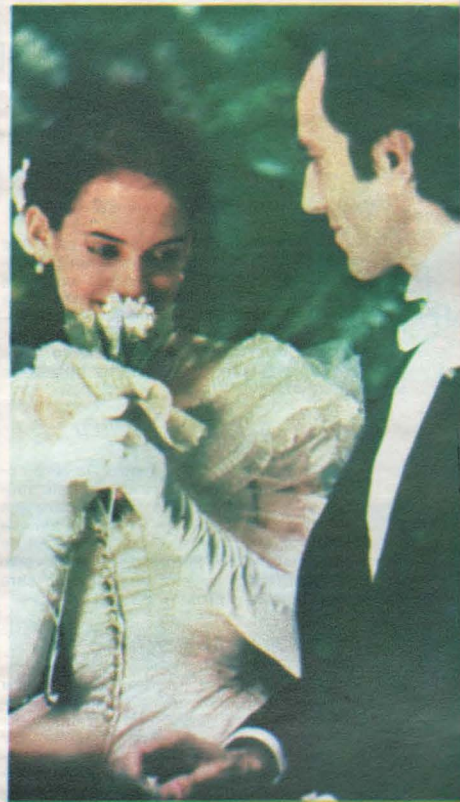
NĂSCUȚI ASASINI

In legătură cu acest film, GABRIELA BERCESE din Arad, a avut „revelația întâlnirii cu capodopera”. Ne-am obișnuit în ultimii cinci ani să risipim cu generozitate calificative maxime, adjective, superlative, obligați prea multă vreme să le consacram unei persoane, cel mult două... Așa că azi, de câte ori ne place un lucru, nu pierdem prilejul de a-l numi: formidabil, extraordinar, excepțional, genial, capodoperă. E aproape normală această revărsare mărinoasă de epitețe, după atâta otrăvită refulare. Respectând calificativele oferite (conferite) de corespondentă, îi dăm cuvântul într-o argumentare. Filmul lui Oliver Stone, zice G.B., „ne arată pe noi, oamenii, (societatea în general), așa cum suntem în realitate, doar că utilizează alegoria, metafora și simbolul. Filmul descrie cele mai urâte fețe ale oamenilor: incestul, crima, adulterul, prefăcătoria”. După ce îi demască pe ziaristii de la gazetele de senzație și de la T.V., „acești șerpi care se strecoară peste tot”, Oliver Stone dă „o palmă usturătoare (...) filmelor care se fac în ultima vreme, în care violența gratuită, demența reprezintă intriga story-ului (...) Oliver Stone adaptează tema filmului ABSOLVENTUL la timpurile noastre: tinerii se răzvrătesc împotriva părinților, dar nu se mulțumesc cu fuga de la părinți, ci mai întâi îiucid (...) Eu am văzut filme bune foarte multe, dar o atât de mare abundență de imagini n-am mai întâlnit: culorile, lu-

minile, gros-planurile, simbolurile (calul, șarpele, scorpionul) formează o orgie pentru ochiul flămând al cinemalului”. Iată deci de ce G.B. consideră filmul o capodoperă.

După ce ne spune că nu înțelege comentariul pe marginea ultimei sale scrisori (nici noi nu înțelegem, din păcate.

(Continuare în pag. 23)

● Winona Ryder și Daniel Day-Lewis... la Vârsta inocenței

**La redacția noastră
din Piața Presei Libere, nr. 1,
etaj III, camera 311, telefon 222.33.32,
vă puteți procura volumul
„NOPTILE SĂLBATICE”
de CYRIL COLLARD,
precum și exemplare din numărul la zi
al revistei „NOUL CINEMA”**

odată cu rolul din *Thelma și Louise*, continuând apoi cu *True Romance*, Cândva pe aici curgea un râu și recent *Interviu cu un vampir*, Brad Pitt a reușit să obțină și un statut de sex-simbol. „Presupun că asta face parte din joc, este, cum să spun, un fel de tribut plătit celebrității. Dar dacă spectatori ar reține despre mine doar sex simbolul așa fi cumplit de dezamăgit. În Missouri îmi imaginam că a fi actor, a fi un star înseamnă să fii celebru și bogat. Și asta, să fiu sincer, m-a atras. După aceea mi-am dat seama că lucrurile stăteau altfel! Au existat filme care m-au marcat cum ar fi *O după-amiază de câine*, *Cele trei zile ale Condorului*, *Brubaker*, *Midnight Cowboy*. De altfel cu toții, în familie, îi admiram pe Al Pacino, Robert Redford, Paul Newman. Ei au rămas, de fapt, actorii mai preferați și așa fi fericit să pot lucra cu ei... S-au spus vrute și nevrute despre felul cum am colaborat cu Tom Cruise la *Interviu*... N-a fost vorba de nici o rivalitate, totul fiind deformat de către presa de senzație. Tom este un perfecționist, ceea ce urmăresc și eu. Întotdeauna la asemenea filme există zile când totul merge ca pe roate, altele când totul îți se pare că se întoarce împotriva ta. Și apoi, personajul meu, Louis, este un tip care nu-și acceptă situația de vampir, spre deosebire de Lestat interpretat de Tom. Un dram de tensiune între noi era astfel binevenit. Dădea bine în fața camerei de filmat. Dar să ne înțelegem, asta era cinema! Îl respect foarte mult pe Tom și am învățat foarte mult de la el. De fapt, suntem prieteni foarte buni”.

Pentru cel mai recent film al său, *Legendele toamnei* (v. pag.15) Brad Pitt are o înfățișare cu totul nouă: plete blonde, o barbă nerasă de două-trei zile și cei mai albaștri ochi de la Paul Newman încoace. Despărțit de Juliette Lewis (partenera sa din *Kalifornia*, v. nr. 2/94, p. 15), Brad Pitt primește sute de scrisori de la admiratoarele, în care, uneori este rugat, implorat, somat să petreacă o noapte cu ele. „Cele care mă cred sex simbol ar putea fi dezamăgite. Nu sunt nici pe departe un latin lover.” În afară de cinema, pentru Brad Pitt cele mai mari pasiuni rămân pescuitul și muzica preclasică. Îi place să petreacă ore întregi culcat în iarbă, să privească cerul sau să se joace cu Rusky, câinele său. Un romantic? „De ce nu? Într-o lume în care toți aleargă — nu se știe încotro — cu o viteză cosmică, mie îmi place să mă mișc fără grabă, atent la tot ce mă înconjoară.

Și apoi, nu credeți că de puțin romantism avem nevoie fiecare dintre noi?”

Mirela Jugănar, Eforie Sud; Georgiana Pârâu, București:

ERIC ROBERTS. 38 ani. Născut la Biloxi, Mississippi. Crescut la Atlanta (Georgia) unde tatăl său conducea o companie teatrală. Bunicii din partea mamei erau indieni irochezi, de unde și înfățișarea lui ceva mai specială. Este fratele Juliei Roberts, pe care el a convins-o să se facă actriță. La 15 ani, Eric este trimis de familie la Londra la Academia Regală de Arte Dramatice, apoi continuă studiile la Academia Americană de Arte Dramatice din New York. Debutul pe scenă, pe Broadway și-l face în piesa *Burn This*, rol pentru care primește premiul *Theatre World*. La 20 de ani își face debutul și pe ecran în *King of the Gypsies*, fiind nominalizat la Globul de aur pentru interpretare. În decursul anilor a mai fost nominalizat la Oscar și la Globul de aur pentru rolurile din *Runaway Train* (r. Andrei Konchalovski) și *Star 80* (r. Bob Fosse). Noi l-am putut vedea în *Analiză finală*, în *Specialistul* și la tv în *O femeie de onoare*. Eric Roberts este un actor căruia nu-i place celebritatea, trăind retras la ferma sa („ca într-o cochilie” cum îi place să spună) alături de soția sa Elia — cu care a jucat în *Love is a Gun* — și de cei doi copii ai lor.

PE SCURT

Alison Vintilă, București: Actorul dumneavoastră preferat, Scott Bakula, eroul serialului tv *Code Quantum*, a jucat un rol episodic în *Culoarea nopții*. Cel mai recent film: *Lord of Illusions* (r. Clive Barke). În rest, proiecte pentru televiziune.

Florian Dan Stoienescu, Iași: Actorul se numește Kim Rossi Stuart, este născut la Roma, la 31 octombrie 1969. Adresa sa: Studio Antonangeli, Via Lutezia, 5, 00198, Roma. Pentru toți admiratorii *Veronicăi Castro* (și boaitii plâng) le oferim coperta (IV) promovă.

Doina STĂNESCU

O ENTUZIASTĂ NEDEZMINȚITĂ

Neobosită această corespondentă — cinefiliă și poetă — EMILIA DABU din Mangalia ne împărtășește câteva impresii haotice despre WYATT EARP, despre frigul și spartul semințelor din sala de cinema, despre costul filmului, despre costul biletelor, despre Gene Hackman, despre Kevin Costner. „După atâția vampiri, vampiroase, crime și criminale, sporturi sângeroase, lupi-oameni ori alte cele, ori pistolari făcând risipă de carne umană proaspătă, un mare și de neuitat justițiar. Cine se așteaptă să-l recunoască prea des în această peliculă pe fermecătorul, timidul, diuosul K. Costner să-și ia măsurile de prevedere. Aici îl va întâlni ori reînălți pe artistul liber și de neclintit Kevin Costner”. Să înțeleg că un artist „liber și de neclintit” nu poate fi și fermecător, timid și duios? Când îți place foarte mult ceva, nu te mai împiedici în praguri logice... Oricum, E.D. rămâne cea mai entuziasmată dintre cititoarele revistei. (A se observa că i-am exclus din această remarcă pe... cititorii.)

● Rubrica *Dialog cu cititorii* este realizată de Dumitru SOLOMON

Centenarul cinematografului
recapitulat din unghiul actorilor, regizorilor, criticilor...
Pe parcursul mai multor luni
veți putea afla preferințele preferațiilor dumneavoastră

Dina Cocea

O noapte de pomină pentru că a fost primul film în care am avut un rol important, iar partener îmi era un mare actor, Gheorghe Timică, și pentru că a fost un foarte mare succes, iar eu cântam o melodie nemuritoare: „Păstrează-mă doar pentru tine!” Păsările, care peste ani, își conservă marea frumusețe artistică.

Dana Dogaru

Vânătorul de cerbi pentru De Niro care-și demonstrează extraordinarele mijloace cinematografice. Prima oară am realizat că să faci film înseamnă altceva decât să joci teatru. Ceva însă la fel de important! **Gară pentru doi** — o poveste extraordinară cu eroi și probleme care erau foarte aproape de noi.

Coca Bloos

Pe primul loc în topul preferințelor mele, **Siberiada** care a însemnat o întoarcere în timp ce mi-a antrenat toate gândurile și sentimentele, făcându-mă să-mi doresc să trăiesc viitorul în trecut. N-am să uit niciodată steaua aceea care călăuzea destinul personajelor! Pe locul doi se-nghesuie o groază de filme: **Oglinda, Căința, Aventura** și filmele cu jandarmii lui De Funès, pe care-l consider genial; urmează, desigur, **Stan și Bran** și, nu în ultimul rând, Fellini integral — mi-ar fi plăcut teribil să-l fi întâlnit...

Mircea Rusu

A fost odată în America — scenariu excepțional, regia impecabilă, actorii perfecți — inclusiv copiii, atmosfera acaparanță. Cele patru ore trec într-o clipă. Deocamdată l-am văzut de 9 (nouă) ori! Nu pot să mă decid între: **Hair** — cel mai frumos mesaj antimilitarist; **Amadeus** — cu cel mai atașant personaj negativ, Saliari; **All That Jazz** — un film mai adevărat decât viața!

Emilia Popescu

Dictatorul pentru că iubesc geniul lui Chaplin. **Frate cu Mozart**, un film suedez despre un regizor care montează „Don Giovanni” și, vrând să revoluționeze spectacolul de operă, dialoghează în permanență cu Mozart; un film despre condiția artistului care trebuie să învingă mentalitățile ostile creației.

Oana Ștefănescu

Luminile rampel. Îmi place la nebunie Charlot, dar nu aș putea să explic de ce. E ca și cum ar trebui să dau definiția universalității. **La strada plus Ginger și Fred** pentru Fellini și Giulietta Masina. M-ar încanta să am acces și eu într-o astfel de zonă, structural foarte aproape de sufletul meu.

Ionel Mihăilescu

Copiii paradisului fiindcă mă fascinează jocul lui Jean-Louis Barrault, dar și expresia universală a filmului, calitatea pantomimei. **Dodeskaden** pentru modul în care redă viața la periferia societății; pentru uriașa diversitate de ca-

ractere între care se distinge personajul principal, bătrânul; pentru drumul între metaforă și concret, între vis și mizerie.

Adriana Moca

Bună dimineața, **Babilon** și **Plesă neterminată pentru planina mecanică** fiindcă vorbesc despre iubire și despre ratare, eludând violența care ne agresează și în viață, și în artă și de care mie mi-e frică.

Mihai Bica

Zorba grecul pentru momentele de dialog real între Anthony Quinn și Alan Bates fiindcă noi astăzi nu mai știm decât să monologăm. Un film care mă face fericit ori de câte ori îl revăd! **Bekket** unde m-au cucerit nu monștrii sacri, ci actorii. Pentru că actorii sunt sau nu sunt mari în măsura în care își pun întrebări despre fiecare rol, în măsura în care știu să-i insufle viață, transformând personajul într-un om. V-o spune unul dintre elevii doamnei Olga Tudorache.

Natașa Raab

Nașterea unei națiuni și Forrest Gump fiindcă însumează magistral istoria devenirii unui popor într-o succesiune de episoade semnificative pentru psihologia colectivității, dar și a individualităților.

Lamia Beligan

Camille Claudel — un fapt real transfigurat dumnezeiește, un destin tragic într-un film minunat. **Philadelphia** — impecabil narată cinematografic, o poveste bulversantă despre o societate vorace, lipsită de umanitate, care-i refuză individului supraviețuirea.

Gabriela Baciu

Nașterea unei națiuni de care se leagă adevărata naștere a celei de a 7-a arte și **Nikita** — după gustul meu — cea mai modernă și impresionantă peliculă contemporană.

Marian Negrescu

A fost odată în America de două ori pentru că l-am văzut de 20 de ori. Deocamdată!

Irina Petrescu

Probabil filmele tinereții mele. Filmele anilor '60—'70. Filmele anilor când încă mai speram.

...cehoslovice, poloneze, rusești, italienești... Menzel, Forman, Kawalerowicz, Kalatozov, Wajda, Zanussi, Antonioni, Resnais, Hitchcock, Fellini, Visconti.

Deci... așa la întâmplare... să zicem: **La Strada, Maica Ioana a ingerilor, Plesă neterminată pentru planina mecanică.**

Iar din zilele noastre... poate... **Rămășițele zilei.**

Numai că azi capodoperele nu mai sunt la modă. O lume grăbită să /și să se consume catastrofal nu mai are nevoie azi să fie oprită de nimeni cu o bătaie pe umăr. Nu mai are timp de prieteni.

Mircea Albulescu

Timpuri noi și **Cruciătorul Potemkin** sunt două filme pe care le consider că, din toate timpurile, în modul cel mai înalt (în toate accepțiile cuvântului înalt), au invitat spectatorul la... creație.

Mitică Popescu

N-am mai văzut filme în ultima vreme, așa că am să vă spun din cele în care am jucat. **Serialul Lumini și umbre, Vânătoare de vulpi și Moromeșii** pentru că mi-au oferit roluri de oameni, cu defecte și calități, nu personaje artificiale. Dovadă filmele, foarte adevărate.

Leopoldina Bălănuță

Amarcord și **Nostalgiat** întepenesic în scaun când le revăd, ca în copilărie când jucam Stop! Nimic nu mai mișcă în mine. Mă-nnebunesc, mă hipnotizează precum ar face-o un șarpe! Așa-i impactul pe care-l au asupra mea minunile astea de filme!

Oana Ioachim

Pentru că nu pot să mă decid doar la un singur film al lui Fellini, aleg **Atingerile** lui Bergman fiindcă m-a emoționat regăsirea de sine a acelei eroine chinată de două iubiri, regăsirea ca femeie prin maternitate...

Radu Amzulescu

Cetățeanul Kane — l-am văzut când eram foarte tânăr și am fost șocat fiindcă părerea mea este că Orson Welles a deschis calea unui anume stil de cinema, realizând un film la propriu și la figurat lung și dens, precum un roman-fluviu, la fel ca viața! Avea să urmeze apoi **A fost odată în America...** Unul dintre primele filme pe care le-am văzut după ce m-am hotărât să fac meseria de actor și care a însemnat și contactul meu cu acea instituție de cultură numită „Cine-mateca” a fost **Duminică la ora 6.**

Luminița Gheorghiu

Iubesc foarte tare două filme pe care încă nu le-am făcut. Primul ar fi filmul în care în rolul respectiv aș trage speranța că n-aș mai repeta greșelile din filmele pe care le-am făcut până acum. Al doilea este filmul în care regizorul respectiv ar lucra în așa fel cu mine încât ar face posibil să obțin un premiu ca să pot să țin... un discurs. Eu cu **Moromeșii** am luat doar o diplomă de onoare și, bineînțeles, la diploma de onoare nu erau la „modă” discursurile. Aș vrea să țin un discurs pentru că există niște oameni cărora trebuie să le mulțumesc pentru că am făcut film.

Dorina Lazăr

All That Jazz din pizmă pentru ce pot să facă acolo actorii! Filmele cu **Stan și Bran** care mă înduioșează și mă fac să mă gândesc că — de fapt — nu o să murim niciodată!

Iurie Darie

Primul film pe care l-am văzut la 11 ani proiectat pe o pânză în curtea liceului din Chișinău: **Patimile lui Isus.** Mi-a făcut o impresie extraordinară și n-am să uit niciodată plutirea peste Marea Roșie. A fost primul meu contact cu irizația filmului...

Monica Ghiuță

Aimez-vous Brahms? din cauza admirației mele profesionale pentru Ingrid Bergman și pentru atmosfera fantastică a lumii acestui film. Un univers spiritual cu care am o comuniune puternică. Pentru că eu nu mă pot regăsi în anii acestui sfârșit de secol în care trăiesc. De copil, pe când mă jucam pe garduri, mă simțeam o prințesă din poveste. Mai târziu am trăit printre „Grațiile” lui Botticelli... **Călăuza** fiindcă îl consider o puternică declarație, un semnal de alarmă menit să deschidă ochii raportându-l pe om la divinitate, vorbindu-i despre bine și rău, frumos și urât, despre a exista și a nu exista. Sunt filme care mi-au hrănit sufletul.

Anca Pandrea

Dictatorul pentru că personajul reprezentat pentru mine nu nazismul, ci comunismul, care e un totalitarism detestabil. **Un bărbat și o femeie** fiindcă îți oferă o căldură a vieții pe care ți-o doarești întotdeauna.

Răzvan Vasilescu

Balanța și O vară de neuitat. De ce-mi plac aceste două filme? Ar fi multe de spus, dar s-ar supăra ceilalți regizori. Una din motivații ar fi că primul a fost prezent la Cannes într-o proiecție specială și s-a bucurat de o presă fantastică. De unde apoi și un mare tiraj al casetei video pe piața franceză! Celălalt film (în care am doar un rol mic) a fost și el la Cannes în selecția oficială, iar acum rulează și pe ecranele românești.

Ana Bobicov

All That Jazz pentru complexitatea performanței tuturor realizatorilor. **Forrest Gump** îndeosebi pentru performanța protagonistului.

Florin Călinescu

Europa lui von Trier și **Forrest Gump** pentru că, după un întreg secol de cinematograf, părea că nu se mai poate spune ceva deosebit tocmai la sfârșit. Și totuși iată că au apărut aceste două filme care, mie cel puțin, mi se par absolut noi atât la nivelul stilului de a povesti, cât și al ritmului cinematic.

Oana Pellea

Singurul film care m-a emoționat în ultimul timp este **Forrest Gump.** Cred că marchează o ruptură mare în istoria centenară a cinematografului. De acum se va face film altfel. Cred că va face școală și în materie de interpretare actoricească, și în scenaristică.

dintr-un secol de cinema

Paul Chiribuță

Filmele lui Fellini, dar în special **E la nave va**.

Ana Ciontea

Lista lui Schindler — un film de școală, un film fără cusur, o modalitate de a face cinema fără trucuri, dar cu emoție. Nu m-a lăsat să respir. **Călăuza** căreia îi admir integral perfecțiunea. **Forrest Gump** — o poveste foarte frumoasă. Sigur, nu sunt filme de același calibrul, dar pentru mine afectiv sunt asemeni cărților de căpătai. E minunat că există această artă care-ți poate oferi astfel de senzații și emoții...

Mihai Călin

The Unbearable Lightness of Being (Kaufman după Kundera) pentru finețe și subtilitate. **Vremea țiganilor** (Kusturica) pentru că eu insumi sunt un sentimental.

Horățiu Mălăele

Divorț din dragoste și **Această lehamite**. Pentru că sunt ultimele, pentru că sunt ale mele și pentru că le iubesc.

Valentin Uritescu

Rămășițele zilei — pentru savoarea acestor „resturi”, adică pentru discreția extraordinară a iubirii atât de puternică și totuși imposibilă. Pentru acuratețea și finețea stilului regizoral. **Iacob** — pentru forța deosebită a povestirii cinematografice. Îmi plac filmele simple, în care adevărurile obișnuite izbândesc. Gust și Spielberg, **Fălcii ori Întâlniri de gradul III**. Îmi place foarte mult și **Far West-ul**, mă las furat de aventură... Dar, deși spectaculos, **Rămășițele zilei** a trecut pe primul loc...

Rodica Tapalagă

Dacă aș vrea să-mi aduc aminte de anii tinereții mele, aș alege **Umbrelele din Cherbourg**. Iubesc însă foarte tare **Pianina mecanică** pentru că este un drum spre acest perpetuu necunoscut Cehov și **E la nave va** pentru că simt că e o capodoperă.

Ion Caramitru

Moara cu noroc deoarece m-a făcut să descopăr că filmul românesc poate fi și el o operă de artă. **Hamlet** cu Laurence Olivier văzut la 12 ani a însemnat prima ușă deschisă spre lume.

Irina Movilă

Luminile orașului, **Noaptea Cabriiei** și **Viață sportivă** — există o legătură între aceste trei filme și de asta le iubesc foarte tare. Ele exprimă în cel mai înalt grad arta și prin artă omul în strădania sa de a-l atinge pe Dumnezeu prin iubire. Această artă e o parte din noi. Filmul, cea mai tânără artă, s-a născut cred din nevoia omului modern de a comunica, din această nesfârșită încercare de a scăpa de singurătate.

Anchetă realizată de Irina COROIU

1. A fost odată în America — echipa la Cannes '84 (Robert De Niro, Sergio Leone, James Woods, Elizabeth McGovern) 2. All That Jazz de Bob Fosse, cu Roy Scheider 3. Moara cu noroc de Victor Iliu, cu Ioana Bulcă, Constantin Codrescu și Geo Barton 4. Vă place Brahms? de Anatole Litvak, cu Ingrid Bergman 5. Piesă neterminată pentru pianina mecanică de și cu Nikita Mihalkov, Elena Solovei, Evghenia Glușenko 6. Moromeții de Stere Gulea, cu Luminița Gheorghiu, Victor Rebenciu și Nicolae Badea 7. Cetățeanul Kane de și cu Orson Welles, Joseph Cotten

„Romantismul este arta de
opere susceptibile de a le procura

Amorul și excentricitățile sale

Derivat din substantivul comun *romant* (cavaleresc), epitetul *romantic* a plecat la drum cu sensul *extravagant, excentric, ieșit din comun*, vizând caracterul excepțional al trăirilor emoționale. Trăiri lirico-idilice, tenebros-patetice sau chiar ale aventurii pur și simplu. De-a lungul vremii, această trăsătură s-a păstrat, plasând pasiunile romantice când în desuetudinea idealismului, când în

avangarda nonconformismului, după sinuoasa cotă la bursa sensibilității momentului, dar și în funcție de fluctuațiile de gust sau mentalitate. De exemplu 1990 a fost declarat de revista franceză „Studio Magazine” anul *filmelor romantice!* Amourile romantice văzute pe ecranele noastre în ultimii cinci ani conservă atributele romantismului consemnate de orice dicționar de estetică ori istorie a culturii, adăugând doar ingredientele specifice.

▲ ● Milla Jovovich și Brian Krause în trena cuplurilor Jean Simmons-Donald Houston ('49) și Brooke Shields-Christopher Atkins ('80): **Întoarcere la Laguna albastră**

Sentimentul capital

În **Indochina** (regia Régis Wargnier) anilor '30, se desfășoară două povești de dragoste teribile, cu implicații social politice. O celebră și autoritară proprietară de plantație (Catherine Deneuve) face o pasiune tardivă pentru un tânăr ofițer de marină (Vincent Perez), care însă îi face un copil fiicei adoptive a acesteia, o prințesă asiatică (Linh Dan Phan), ce înțelege să-și sacrifice chiar și libertatea pentru iubire.

Prin iubire se poate dobândi o nouă identitate. O demonstrează — spulberând orice umbră de neverosimil — **Sommersby** (regia John Amiel). În perioada zbuciumată ce a urmat războiului de secesiune, după șase ani de detenție, un bărbat (Richard Gere) se substituie altuia, reușind să dobândească nu doar încrederea comunității, ci și inima tinerei văduve (Jodie Foster) în ochii căreia adevăratul soț se discreditase printr-un comportament violent. Ea depune mărturie și în instanță că acesta îi este adevăratul soț, dar bărbatul preferă să moară în cinste, pentru că mistificarea fusese făcută doar din iubire!

În **Răzbumarea** (regia Tony Scott) o dublă trădare — a legământului marital și a amicitiei parteneriatului la tenis și vânătoare — e radical pedepsită. Soțul înșelat (Anthony Quinn), orgolios magnat, hotărăște ca nevasta sa (Madeleine Stowe) să fie desfigurată și obligată la prostituție, iar tânărul rival (Kevin Costner) să moară. Salvat ca prin minune de leacurile mexicane (pitorescul locului sporește tensiunea intrigii), acesta își regăsește iubita, dar ea îi moare în brațe rostind cu ultima suflare „Te iubesc”.

● ▼ Jodie Foster și Richard Gere, soț-soție prin afinități: **Sommersby**

Natura afrodisiacă

Urmare a unui remake, **Întoarcerea la Laguna Albastră** (regia William A. Graham), apelează la romanul neoromantic „The Garden of God” de Henry de Vele Stacpole, care idealizează vârsta edenică, surprinsă în atmosfera tropicală a unei insule din mările sudului, unde eroii adolescenți (Milla Jovovich și Brian Krause) își încep experiența sexuală.

Iubirea ca remediu pentru blazare și reacție la poluarea ecologică este trăită în Amazonia, unde se consumă aventura palpitantă a unui medic matur (Sean Connery) cu juna sa colaboratoare (Lorraine Bracco), aterizată în sălbăcie direct din metropola new yorkeză pentru a-l ajuta la stabilirea formulei unei poțiuni anticancerigene: **Vracul din junglă** (regia John McTiernan).

romantici

a prezenta popoarelor
cea mai mare plăcere posibilă“.

STENDHAL

Uzând de discreție și ironie, **Prințul mareelor** (de și cu Barbra Streisand) transpune în imagini un voluminos roman al lui Pat Conroy despre angoase și disponibilități afective, despre generozitate în dragoste. Un rugbist, viril dar complexat sexual (Nick Nolte), va fi redat fericirii familiale după o scurtă idilă cu psihiatra ce-i trata sora de sechelele traumatismelor din copilărie.

Iubiri imposibile

Vechea rețetă pe care și-a clădit Edmond Rostand celebra melodramă **Cyrano de Bergerac** adusă pe ecran cu fast de superproducție (regia Jean Paul Rappeneau) este antiteza romantică dintre urătenia fizică și frumusețea morală. Eroul interpretat de Gérard Depardieu întrupează mărețele virtuți tradiționale, respectiv idealul de poezie și iubire.

Cu rafinament sunt descrise circumstanțele unei imposibile iubiri în **Vârsta inocenței** (regia Martin Scorsese), două romanul Edithi Wharton. Rigiditatea conveniențelor unei lumi victoriene respectate cu exagerat scrupul de către erou — un tânăr nobil (Daniel Day Lewis) — îl împiedică să urmeze calea firească a propriilor sentimente abandonându-și

● Isabel Glasser

și Mel Gibson

sau

sacrificiul suprem:

Purezza tânăr

Refugiu sau evaziune?

Sperând în viitoarele miracole ale medicinei care i-ar putea vindeca iubita, victimă a unui accident, un june aviator (Mel Gibson) a acceptat să fie congelat experimental; readus la viață după ani, preferă să îmbătrânească subit pentru a trăi alături de ființa iubită: **Purezza tânăr** (regia Steve Miner).

Întorcerea dulce-amăruie în trecut cu ajutorul vocii memoriei (Jeanne Moreau) conferă un fior romantic filmului **Amantul** (regia Jean Jacques Annaud) după Marguerite Duras. Inițierea în pasiunea carnală se plasează la confluența exotismului colonial cu intelectualismul livresc, iar Jane March și Tony Leung interpretează scenele sexy cu o desăvârșită candoare.

Refugiul în actul sexual și alunecarea în patologic sunt analizate cu voluptate în **Luna amară** (regia Roman Polanski), după romanul lui Pascal Bruckner. Un scriitor american în exil, fascinat de erotismul francez, demarează într-un *coup de foudre* ce-i impune eliberarea de tabuurile sexuale ca apoi să eșueze în voyeurism. Protagonisti: două cupluri. Unul aflat într-o banală criză conjugală (Hugh Grant și Kristin Scott-Thomas), celălalt (Peter Coyote, Emmanuelle Seigner) abandonat damnării sado-masochiste.

● Dana Vavrova și Werner Stocker,
îndrăgostiți (con)damnați: **Rosenemil**

amanta (Michelle Pfeiffer), spre a constata, în final, înșelătoria celei ce-i devenise soție (Winona Ryder).

Rosenemil (regia Radu Gabrea), ecranizare a unui best seller al anilor '30 aparținând lui Georg Herrman, reia povestea „Damei cu camelii” într-un Berlin sfâșiat între opulență și mizerie, contraste care-i împing pe drumul pierzaniei și pe protagoniștii îndrăgostiți, un vânzător ambulant (Werner Stocker), racolat de o bandă de hoți, și o tânără prostituată (Dana Vavrova), întreținută de bătrâni protectori și răpusă de ftizie.

În cheia comică, **O fată, doi băieți, trei posibilități** (regia Andrew Fleming) propune o insolită situație „de ultimă oră”: ea (Lara Flynn Boyle) îl iubește pe el (Josh Charles), care iubește un el (Stephen Baldwin) ce o iubește pe ea! Sub incidența ironiei tandru romantice a ultramodernilor studenți, tatonarea identității sexuale poate avea chiar haz.

Răul secolului

O psihiatră (Lena Olin) își abandonează profesia (care oricum nu-i e de folos în cazul respectiv!) pentru a-și putea urma pacientul (Richard Gere) de care s-a îndrăgostit, muzician ratat din cauza unui eșec sentimental. Un artist atins de aripa geniului, dar obligat în mod arbitrar la o normalitate și la o existență derizorie. O poveste cu tălc, moralizând despre depresie și euforie: **Mr. Jones** (regia Mike Figgis).

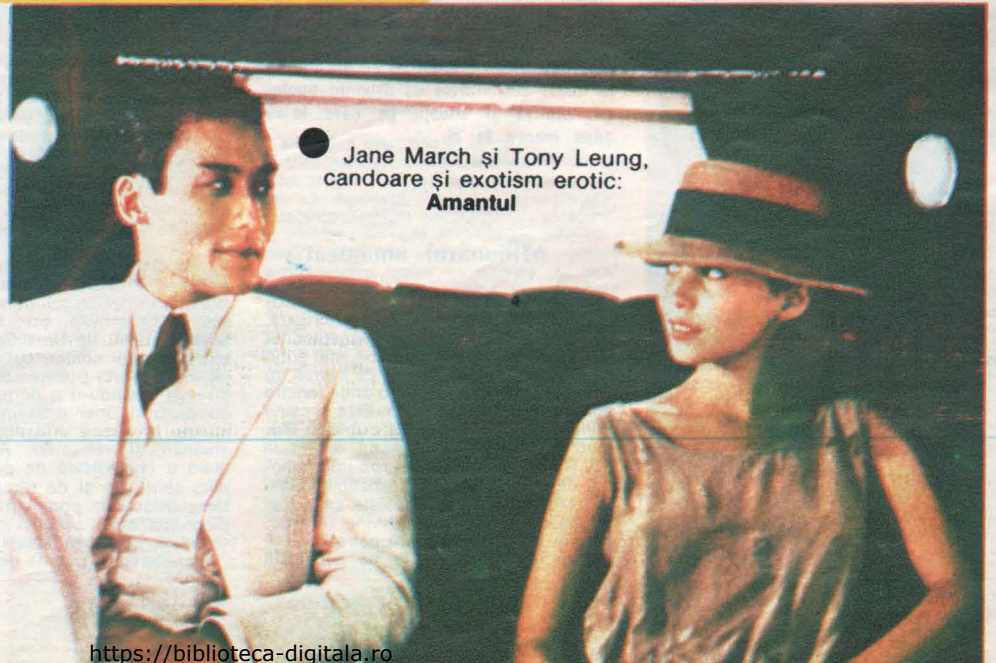
Dave, președinte pentru o zi (regia Ivan Reitman) încearcă — uzând de un pretext naiv — să arunce o privire în culisele politicii la nivel înalt. Un delicat semnal de alarmă legat de corupția care — de fapt — îi furnizează indirect „materia primă” eroului (Kevin Kline), care se trezește peste noapte că trebuie să-l înlocuiască pe superficialul președinte nu doar în fața națiunii, ci și în suflul soției acestuia (Sigourney Weaver), cucerită de franchețea soșiei. Idila dintre Sailor și Lula (Nicolas Cage și Laura Dern) consumată sub stindardul propriului lor **Suflet sălbatic** (regia David Lynch), este un love story blestemat, un thriller erotic, o psihoză devoratoare, generată de specificul vieții moderne, dependentă de sex, violență și drog.

Mickey și Malory (Juliette Lewis și Woody Harrelson) din **Născuți asini** (regia Oliver Stone) continuă la un voltag și mai înalt această ștafetă a dezabuzării exprimate prin violență extremă, deși rămân eroi romantici.

Romantismul nu moare, ci se regenerează. Sau degenează. Depinde de optica cineastului și a spectatorului.

Irina COROIU

● Jane March și Tony Leung,
candoare și exotism erotic:
Amantul

M e r e u

Vervă șampanizată

și

infuzie de optimism

Succesul de public al comediei romantice n-a pălit niciodată. Foarte la modă în anii '30-'40, acest (sub)gen cinematografic revine mereu în atenția cineaștilor și a producătorilor pe care audiența nu-i lasă indiferenți. Dacă ne ambiționăm să găsim o explicație sociologică pentru interesul față de el, am putea observa că se intensifică în vremuri de criză. Cu cât publicul e mai deprimat din motive economice (recesiunea din deceniile trei-patru și cea din deceniile opt-nouă), cu atât e mai dispus să se lase „mințit frumos” la cinema, constatând că banii n-aduc fericirea, că hazardul îți scoate în cale marile amor, că aventura e preferabilă rutinei confortabile etc.

care îi demonstrează că, oricum, administratorul averii ei o furase mult mai vârtos ani de zile. Milionar e și protagonistul din **Dragostea de după amiază** (1957) de Billy Wilder interpretat de Gary Cooper, un Don Juan al cărui cinism e vindecat subit de amorul pentru o tânără violoncelistă (Audrey Hepburn). Numai ea reușește să-l facă să afle ce-i gelozia și să renunțe la cuceririle de-o seară.

Cât despre personajul lui Richard Gere în **Pretty Woman** (1990) de Garry Marshall, un om de afaceri care plătește o prostituată (pretty Julia Roberts) să-i înă companie o săptămână, el ajunge să-și schimbe optica „totul se poate cumpăra”. Ne prefacem că nu observăm că feericul amor n-ar fi fost posibil în absența banilor și înțelegem de ce pelicula a înregistrat un record de audiență la televiziunea franceză: peste patru milioane de privitori într-o singură seară!

batul ideal generează și trepidantele aventuri ale profesoarei de engleză din **Only You** (vezi cronica în nr. 4/95) care fuge în rochia de mireasă să-și găsească partenerul potrivit în altă parte a lumii, cu atât mai romantic cu cât acest lucru se petrece în exuberanta Italie. Merită să părăsești un dentist plin de bani pentru un negustor de pantofi mai puțin prosper dacă te face să crezi că viața în doi nu e prozaică: o concluzie care sună a text de șlagăr, dar cu o demonstrație încântătoare.

Cupluri contrastante

Romantismul a cultivat întotdeauna contrastele, opoziția puternică între bun și rău, lumină-întuneric, dragoste-ură. El a făcut posibile primele povești de iubire între persoane aparținând unor lumi diferite, aparent incompatibile. În această tradiție, comedia romantică a reușit să impună cupluri de îndrăgostiți

„Să ne lăsăm mințiți frumos!”

Nunți anulate

Presimțirea că sunt pe cale să facă o mare greșală și că partenerul potrivit e altul îi face pe mulți protagoniști ai comediiilor romantice să-și anuleze nunțile în ultima clipă. Glasul inimii trebuie întotdeauna ascultat, demonstrează în vervă multe dintre aceste filme. În **Philadelphia Story** (1940) de George Cukor, o femeie modernă și temperamentală (Katharine Hepburn) e împiedicată să se recăsătorească prapit, mirele (millionar, firecte) fiind ridiculizat de o farsă pusă la cale de fostul soț care-și va relua, până la urmă, locul în inima protagonistei.

Printre eroinele care-și anulează fără regret căsătoria se numără și reportera interpretată de Linda Kozlowski în **Crocodile Dundee** (1986) de Peter Faiman. Un alt logodnic bogat și nesărat e părăsit pentru un bărbat de condiție modestă, dar mai uman și mai autentic. Meseria lui exotica de vânător de crocodili e un atu în plus. Interpretul acestui personaj, Paul Hogan, a devenit, de altfel, și în viața soțului Lindei Kozlowski.

Una dintre comediiile romantice care tratează cel mai atrăgător acest motiv, al evitării unei greșeli grave printr-o căsătorie nepotrivită, este **Nopți albe la Seattle** (1994) de Nora Ephron. Povestea văduvului solitar, cu un băiat care nu mai suportă tristețea tatălui, căutându-i (și găsindu-i) o parteneră de viață cu ajutorul unei emisiuni radiofonice, ajunge la happy end după mai multe amânări și renunțări. Alunecarea în melo e împiedicată de potopul de replici spirituale și de ritmul alert al întâmplărilor care pompează optimism în piepturile celor sceptici că-și pot găsi vreedată perechea ideală.

Increderea în puțința de a întâlni băr-

care aparent n-au nimic în comun. Într-una din peliculele deschizătoare de drumuri, **S-a întâmplat într-o noapte** (1934) de Frank Capra amorul este cel care stabilește legătura între o fată de milionar (Claudette Colbert) care fuge de-acasă nemai suportând tirania tatălui și un reporter insolent (Clark Gable), care intenționează să exploateze cinic evadarea tinerei din colivia ei aurită, dând o lovitură de presă. După ce „se urăsc” și se suportă cu greu de-a lungul unei călătorii în autobuzul ce-i poartă prin America, cei doi își dau seama că se iubesc la nebunie și că pot trece barierele care-i separă.

Un cuplu contrastant se află și în centrul peripețiilor din **Idilă pentru o piatră prețioasă** (1984) de Robert Zemeckis. O scriitoare ochelariștă și sentimentală (Kathleen Turner) se înamorează de un aventurier necioplit și prost crescut (Michael Douglas) în timpul unei călătorii prin jungla amazoniană unde cel din urmă o apără pe cea dintâi de șerpi, crocodili, scorpioni, dar și de bandiți care știu că ea deține un diamant gigantic.

Bineînțeles că impactul întâlnirii dintre cei doi produce modificări asupra caracterelor: livresca tânără devine mai realistă și mai femeie de acțiune, iar bruta nepăsătoare dovedește că sub carcasa-i oțelită ascunde o inimă simțitoare. Succesul acestei povești i-a determinat pe producători să finanțeze un **sequel**, **Giuvaerul Nilului** (1985) regizat de Lewis Teague care mizează pe farmecul aceleiași cuplu „incompatibil”.

O altă pereche în aparență nepotrivită asigură cota înaltă de audiență a unui serial T.V. care parodiază peliculele detective: **Maddie și David**. Ea este elegantă, bogată, bine crescută, el mototolit, fără un sfânt în buzunar, amator de

● S-a întâmplat într-o noapte (cu Clark Gable și Claudette Colbert)

● Bucluc in paradis (cu Herbert Marshall și Kay Francis)

● Dragostea de după amiază (cu Audrey Hepburn și Gary Cooper)

Milionarul umanizat

Un personaj preferat al comediei romantice este milionarul. Dar nu oricare, ci acela care, sub efectul săgeților lui Cupidon, devine mai generos, mai puțin cinic. El ajunge să creadă că averea nu valorează nimic pe lângă o zi de fericire alături de persoana iubită. Este și cazul milionarei din filmul lui Lubitsch **Bucluc in paradis** (1932 văzut recent la T.V.R.) sedusă de un escroc internațional de origine română (irezistibilul Gaston Monescu). Deși constată că a fost jefuită de junele care-i devine secretar, șarmul lui și puținele ore petrecute împreună o fac să-l ierte pe păcătosul

romantici

„Romanticul (utopic vorbind) e totdeauna un febricitant, un agitat, un delirant, un precipitat, un sicilian“.

GEORGE CĂLINESCU

lor lui Capra pe tema „banii n-aduc fericirea“ și face protagoniștilor un cadou și mai mare, oferindu-le ocazia de a se îndrăgosti unul de altul și să evadeze, fiecare în alte condiții, de lângă partenerii nepotriviți de viață care au un apăsător simț pragmatic.

Critica pragmatismului face parte, de altfel, din poetica nescrisă a genului. Persoane care duc o existență dedicată în exclusivitate reușitei materiale sau sociale sunt întrerupte brusc din alergarea lor spre țelul propus de o întâmplare decisivă. Este ceea ce pățește și eroul din **Ziua cărții** (1993) de Harold Ramis, unde un prezentator T.V. al buletinului meteorologic, foarte ocupat de cota sa de audiență și de nimic altceva, devine într-un fel prizonier al unui loc

Un „Pygmalion“ modern:
Născută ieri
(cu Don Johnson și Melanie Griffith)

„Cenușăreasa“ modernă:
Pretty Woman
(cu Richard Gere și Jülia Roberts)

O poveste veche în ținută grunge:
Noapți albe la Seattle
(cu Tom Hanks și Meg Ryan)

Stilul Frank Capra nu moare.
Un bacșiș de 2.000.000 dolari
(cu Bridget Fonda și Nicolas Cage)

glume deplasate. Cu toate acestea minunea se produce și amorul o orbește pe patroana care nu mai vede cusururile subalternului și începe să-i guste umorul.

Greu de imaginat împreună sunt și protagoniștii din **Născuți ieri** (1992) de Luis Mandoki, o tânără vulgară și semi-analfabetă (Melanie Griffith) care ia lecții de cultură generală și de maniere elegante de la un ziarist (Don Johnson). Modernă variantă a poveștii lui Pygmalion își intensifică atracția prin distribuirea acestor actori care formează un cuplu controversat și în viață.

Credința în miracole

În comedia romantică miracolul se inserează firesc printre întâmplările cotidiene. Totul se poate schimba peste noapte și, oricât de nefericite ar fi personajele la început, ele se pomenesesc în final în grațiile zeiței Fortuna, norocul (noroacele) abătându-se asupra lor ca o ploaie de aur.

Mitul cel mai drag al americanilor, cel al Cenușăresei, capătă adesea întrupări aduse la zi în peliculele de acest tip. O modestă, dar isteată secretară (Melanie Griffith) profită de un accident al cinicei sale șefe în **O femeie face carieră** (1988, de Mike Nichols) pentru a-și impune ideile îndrăznețe în fața consiliului de administrație. Deși furioasă boss vrea apoi s-o alunge, ea reușește să-și păstreze poziția profesională cucerită cu ajutorul hazardului, dar și locul în inima logodnicului aceleiași directorate afurisite.

De domeniul miracolului ține și câștigul la loterie. În **Un bacșiș de 2.000.000 dolari** (1994) un polițist câștigă o imensă sumă la loto și — altă minune — se mai ține și de cuvânt oferind jumătate din neașteptata avere unei chelnerițe căreia îi promisese, mai în glumă, mai în serios, acest lucru. Comedia glosează în buna tradiție a filme-

(un orașel unde se desfășoară serbarea tradițională închinată primăverii) de unde nu mai poate pleca. Fiind obligat, ca într-un coșmar, să repete evenimentele unei aceleiași zile de nenumărate ori, el (Bill Murray) are timp s-o cunoască mai bine pe atrăgătoarea directoroasă de producție din echipa sa (Andie Mac Dowell) și să se îndrăgostească lulea, nemaipăsându-i că nu ajunge la timp pentru a pregăti emisiunea următoare. Neobișnuita alură onirică a peliculei o particularizează printre comediele romantice made in Hollywood.

O mult mai tipică poveste hollywoodiană (de altfel un remake după un film produs în 1947) este **Miracolul de pe Strada 34** (1994) de Les Mayfield. O fetiță fără tată, care duce o existență destul de tristă alături de mama ei solitară și foarte obsedată de reușita profesională, are parte de un ajun de Crăciun în care toate problemele se rezolvă. Dorințele ei se îndeplinesc una după alta, ca într-un basm. Peste noapte mama își schimbă dorința de-a rămâne celibatară și noua familie petrece sărbătorile într-o casă adevărată primită de la patron. Cum să nu crezi că Moș Crăciun există cu adevărat, mai ales că el împrumută chipul bonom ironic al lui Richard Attenborough?

Oscilând între operetă și basm, comedia romantică apasă mereu pe pedala bunelor sentimente. Unii cinești o fac mai abil, alții mai ostentativ, dar efectul e în general cel scontat publicul se lasă sedus. Pudoarea reprezentării amorului în filmele acestui gen este un important atu. Dripiți de cinismul erotic din pelicule de tipul *Instinct primar*, mulți simt nevoia unui contrapunct romantic, mai ales dacă sentimentalismul este echilibrat de umor. Mulți, chiar și dintre cei care n-ar recunoaște niciodată.

Dana DUMA

Premiile obținute de filmul lui NAE CARANFIL

Marele premiu, Festivalul internațional al filmului de la Bratislava, 1993
 Premiul criticii „Michel Pérez”, Festivalul internațional al filmului de la Montpellier, 1993
 Premiul special al juriului, Festivalul european al filmului de la La Baule și Premiul Franței de est, 1994
 Premiul pentru scenariu și Premiul de debut ale Uniunii cineaștilor din România, 1993

E **pericoloso sporgersi** în „Noul Cinema”: la Chenzina realizatorilor de la Cannes nr. 6 și 7/93;
 la Costinești nr. 8/93; și opinii din presa străină nr. 12/94.

E PERICOLOSO SPORGERSI

Iată o premieră care, deși pare un caz singular în peisajul cinematografic postrevoluționar, ne aduce aminte de un precedent (eveniment) al anului trecut, **Trahir** de Radu Mihăileanu. Ca și acesta, **E pericoloso sporgersi** de Nae Caranfil e un film de debut, în același timp o coproducție franco-română și, tot ca el, vine pe ecranele noastre cu întârziere destul de mare de la prima proiectie într-un festival internațional, răstimp în care a acumulat premii pe alte meridiane. Deși autorii celor două pelicule sunt aproape de aceeași vârstă, parcursul biografic îi face să aparțină unor lumi diferite: Mihăileanu trăiește de aproape 20 de ani la Paris, dar Caranfil n-a părăsit locurile natale decât pentru două-trei burse de studiu în Belgia și Franța. În fine, pentru a încheia comparația între cei doi debutanți, trebuie spus că aparițiile lor s-au petrecut sub foarte diferite orizonturi de așteptare: despre cel dintâi nu se știa mai nimic, dar celălalt era deja un personaj cunoscut fanilor filmului studentesc și cititorilor revistei „Cațavencu” unde condeiul său sprinten a combătut moravurile de tranziție.

S-au scris și s-au spus atât de multe despre **E pericoloso sporgersi** (după prezența la Cannes '93 în Quinzaine des réalisateurs și la Costinești în același an) încât riscul de a prelua formule prefabricate e mare. Totuși, merită să confirmăm că: are prospețime, spontaneitate, umor insolent, scenariu foarte bine articulat, ton cuceritor. Foarte la modă în acest moment (vezi **Pulp Fiction**, **Caro diario**) formula tripticului e ingenios folosită de debutantul care îmbină istorioarele Elevei, Actorului și Soldatului într-o poveste unică despre sufocantul climat al epocii ceaușiste. Fără să aibă subiectivitatea relatării aceluiași eveniment din trei unghiuri diferite ca în **Rashomon**-ul lui Kurosawa, pelicula lasă în fiecare segment elemente de puzzle pe care spectatorul le asamblază în final cu satisfacția confirmării spiritului său de observație.

Ce atrage în mod special la **E pericoloso sporgersi**? În primul rând savoare picturii de mediu. Amănuntele pitorești, dar și replicile pe măsură descriu lăpădar liceu cu hârjoana vag erotică a adolescenților, cu farsele timpice din ore și fumatul în closet, teatrul cu turneele în cenușia provincie, cu rutina spectacolelor pe texte educative și cuceririle de-o seară ale junilor primi din trupă și în fine, armata, cu gradați vindicativi, glume cazone și orgii de dormitor comun. Detaliile sunt uneori irezistibile și regizorul obține adesea efecte umoristice apelând la cântece cunoscute: pe celebra melodie „Serile de la Moscova” se cântă „Hai să emigrăm în America” sau răcanii traversează orașul fredonând în formație șlagărul lui Toto Cutugno „Un italiano vero”.

Natalie Bonifay cu Marius Stănescu și George Alexandru

Libertatea asociativă și sprinteneala conexiunilor mi se par, de altfel, însușirile cele mai pregnante ale scriiturii lui Nae Caranfil. El a dovedit deja aceste calități în premiul film din studentie **Frumos e în septembrie la Veneția** care era nu atât o adaptare a unui text dramatic de Tudor Mazilu cât o șarjă la adresa miticele pelicule a lui Alain Resnais **Anul trecut la Marienbad**. În **E pericoloso sporgersi** găsim ecouri din Cehov (vezi liceana care fuge de-acasă sigură că numai așa poate deveni actriță, ca în „Pescărușul”), dar și din piesele românești proletcultiste ale anilor '50 (pentru bancul cu fragmentul dintr-o emisiune a „Europei libere” ajuns în spectacol). Din păcate nu toate gagurile au aceeași factură și glumițe răsufiate își mai fac loc printre poante destul de subtile. Cu toate acestea, ar fi exagerat să căutăm cusururi acestei opera prima care aduce un suflu cu adevărat proaspăt umorului nostru cinematografic. Nu știu dacă Nae Caranfil își va face din comedia vag sentimentală o profesie de credință, dar cred că înzestrarea lui îl recomandă pentru acest gen. Dacă îmi e permis să adaptez o sintagmă neaoșă („tobă de carte”), aș spune că regizorul nostru e „tobă de cinema” și că vocația lui este filmul născut din alte filme. Că diagnosticul meu nu e hazardat o confirmă următorul său proiect, **Restul e tăcere**, o peliculă despre un pionier al cinematografului românesc. O așteptăm cu interes.

Dana DUMA

Ediția a IV-a CONCURS CU PREMII organizat de NOUL CINEMA în colaborare cu ROMÂNIAFILM

Răspunsuri corecte

- Etapa întâi: 1. Richard Attenborough 2. Something's Got to Give 3. Singur acasă 1; Dennis, pericol public
 Etapa a doua: 1. Doamna Doubtfire, tătucul nostru trăznit
 2. Sunt frați 3. Patru

Producție: România-Franța, 1993, Fil-mex-Compagnie des images • Regia și scenariul: Nae Caranfil • Imaginea: Cristian Comeagă • Muzica: Nae Caranfil, Anton Șuteu • Decorurile: Gloria Papură • Costumele: Maria Peici • Cu: Natalie Bonifay, George Alexandru, Marius Stănescu, Valentin Teodosiu, Florin Călinescu, Magda Catone

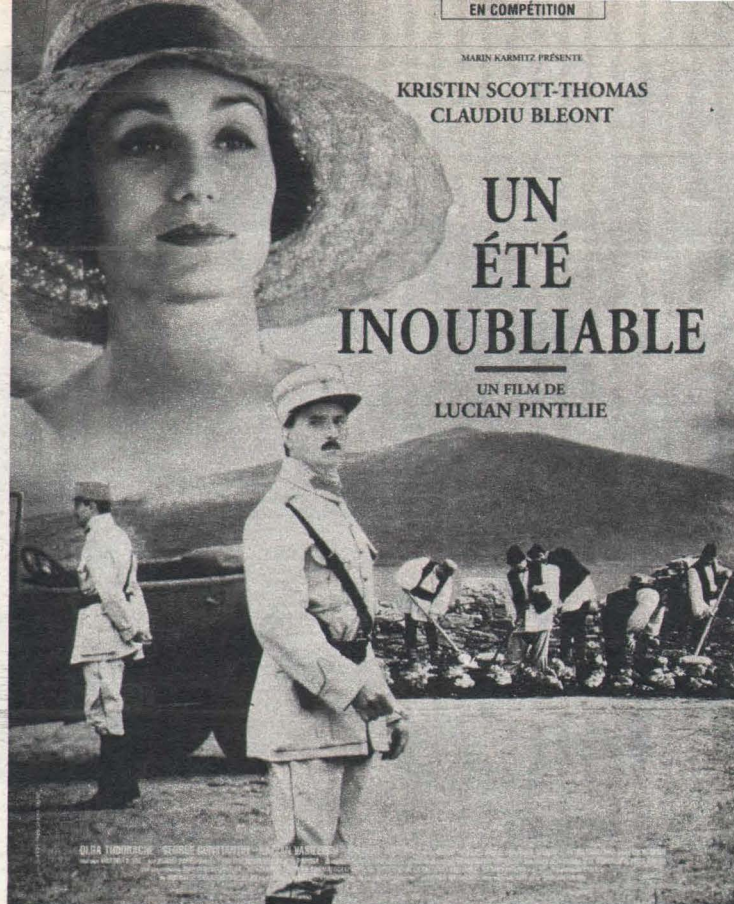
O VARĂ DE NEUITAT

Părerile criticilor nu coincid adeseori cu cele ale publicului, dar în cazul lui Lucian Pintilie a fost atinsă aproape unanimitatea: nu rareori mi-a fost dat să aud sau să citesc că este „cel mai mare regizor român”. Cel mai mare? Ierarhiile în artă nu-și au rostul, dar dacă aș fi somat să alcătuiesc un top al cineaștilor români, cred că alte nume mi-ar veni în minte înainte. Faima sa se întemeiază pe filme ironice, chiar acide, care „taie în carne vie”, cum se spune, filme ireverențioase care ne reprezintă aspecte mai puțin plăcute ale vieții și caracterului nostru. De la clasicul **Reconstituirea** la **Balanța**, trecând prin **De ce trag clopotele, Mitică?** sarcasmul și grotescul s-au îngroșat, au devenit elementele de prim-plan pentru care se sacrifică alte componente ale filmului, regizorul transformându-se într-un fel de orchestrator al haosului. Lucian prefer primul său film, **Duminică la ora șase**, despre care tot mai puțini vorbesc, considerând probabil că este incomod să analizezi un film în care personajele principale sunt tineri ilegalști. Dar, din punct de vedere estetic, filmul său de debut era mult mai interesant decât **Balanța**, de pildă. Pe măsură ce Pintilie a înaintat în construirea operei sale, ambiția de a spune totul despre relele noastre, un anume nestăpănit cinism diminuează coerența narativă și uneori credibilitatea, lăsând să răzbată o vulgaritate pe care nu tot românul și-o asumă, din simplul motiv că nu ne reprezintă pe toți.

Această vulgaritate prezentă și în secvențe întregi din **O vară de neuitat** (cum ar fi cea a bordelului, din prima parte a filmului) distonează cu acel farmec pe care filmul îl degajă. Un farmec „retro”, aproape desuet, ce riscă să-i dezamăgească pe mulți dintre admiratorii cineaștilor ce așteaptă de la Pintilie doar demasări ale relor apucături ale românilor. În schimb, cei captivați de această incursiune a cineaștilor într-un alt mediu, vor fi descumpăniți de accesele de vulgaritate, care strică momentele în care regizorul trece dincolo, având acces la universal. Personajele din acest film sunt numai din întâmplare români. Ele ar putea avea orice altă naționalitate, ancorarea într-o anumită zonă geografică și o precisă epocă istorică (anii '20 în sudul Dobrogei) nu trebuie să ne împiedice să vedem unde bate filmul. Și nu mă refer la problema conflictelor etnice, cu trimitere la actualitate, tratată într-un mod care poate stârni tot atâtea adevizii entuziaste câte reacții indignate. De altfel, această problemă îmi pare a fi destul de schematic tratată, căci nici bulgarii, nici macedonenii, turcii sau ungurii nu se constituie ca personaje îndeajuns motivate psihologic.

Filmul ne spune altceva. Ne spune că suntem doar din întâmplare, sau pe perioade scurte, buni, pentru că natura noastră este rea. De aici ar putea porni discuțiile despre **O vară de neuitat**, începând chiar cu titlul, căci „de neuitat” nu semnifică aici „de vis”, ci de coșmar, adică o vară în care intoleranța, ura, răutatea, răzbușnarea, nimenicnia, nedreptatea au ieșit la iveală.

Puteam observa cum nici un personaj nu este cu adevărat bun. Până și fascinantă Maria-Tereza Von Debreys, figura centrală a filmului — încărcată cu farmec, eleganță și cu o aură misterioasă de Kristin Scott-Thomas —, încearcă să pară umană, interesată de soarta unor condamnați pe nedrept, revoltată de sentința pronunțată asupra lor. Încearcă, dar în fapt îi este indiferent ce se întâmplă în jur, se simte doar obligată — în poziția ei de mare doamnă poposită pe meleaguri care tuturor îi se par sălbătic — să pară mări-

EN COMPETITION
MARIN KARMIZ PRESENTE
KRISTIN SCOTT-THOMAS
CLAUDIU BLEONT

UN ÉTÉ INOUBLIABLE

UN FILM DE
LUCIAN PINTILIE

Olga Tudorache
și George Constantin

Salonul nr. 6*

Mi se pare semnificativ că am putut vedea aproape simultan (cu întâzieri diferite) două dintre filmele lui Lucian Pintilie, care — stilistic — „fac” foarte bine împreună. La distanță de vreo 15 ani, **Salonul nr. 6** și **O vară de neuitat** sunt, totuși, lucruri într-o aceeași stare de grație, într-un moment, așa zice, al uitării de sine. Afirmția ar părea paradoxală în cazul unui regizor analitic și meticulos, însă, raportate la restul filmografiei, cele două pelicule propun o scriitură artizanală, aparent vestustă (dar cât de autentică), a cineaștilor care, altfel, a oscilat între baroc și realismul magic.

Rămânând doar la **Salonul nr. 6**, deși tentația paralelismului este pasionantă, se poate ușor observa că filmul lui Pintilie e tot atât de cehovian pe cât e de cehoviană nuvela lui... Cehov, o nuvelă de excepție, încât ecranizarea reușește să facă mai evidente nuanțele dostoevskiene. Fidelitatea transpunerii, chiar dacă nu-i un factor de luat în

seamă, accentuează efortul punerii în pagină cinematografică, păstrând aproape intacte dialogurile prozei. Notabil că preluarea acestora, de parte de a fi percepută ca un balast literar, este potențată de atmosfera apăsătoare a semiobscurității în care tonurile de brunuri induc sugestia sordidului. Ambianța sumară, scenografică redusă, e mai puțin un element al universului abrutizant, cât o componentă insinuată a degradării psihice. Desigur, centrul de greutate este păstrat pe involuția medicului victimizat, al cărui traseu iterativ în drumul cotidian spre spital, însoțit mereu de un traveling lateral rău prevestitor în lentoarea lui apatică, nu-i decât mișcarea orizontală pregătitoare, urmată de o profuziune încheiată static în coșmarul concentrațional al ospiciului. Formula adoptată de Pintilie pare a fi cea mai adecvată, aceea a unei discreții expresive.

Sergiu SELIAN

*) Difuzat de Televiziunea Română în cadrul emisiunii **Telemateca** din 18 aprilie 1995

LUCIAN PINTILIE

în „Noul Cinema”:

Reconstituirea — a doua premieră, nr. 3/90 • **De ce trag clopotele, Mitică?** — avanspremieră la Costinești, nr. 9/90 și premiera nr. 10/90, opinia spectatorului nr. 1/91 • **Reconstituirea** — Un film care ar fi putut să fie un început nr. 4/91 • **Balanța** sau **Stejarul**, semne ale unui destin românesc — Cannes nr. 6/92; **Balanța** de la Cannes la Costinești, nr. 8/92; **Balanța** — eveniment, nr. 11/92; **O balanță ... de lux** — opinii studentești, nr. 1/93 • **Relansarea valorii**, nr. 3/93 • **Lucian Pintilie și ingratitudinea colegială** — propunere pentru o cinematecă românească, nr. 6/93 • **Regizorii noștri filmează** — **O vară de neuitat**, nr. 11/93 • **O vară de neuitat** — în competiția la Cannes, nr. 6, 7; și opinii din presa străină 12/94.

nimoasă. Vrea să fie iubită, când toți cei din jurul ei se urăsc.

Fiecare are o părere rea despre ceilalți, părere exprimată sau ascunsă, în funcție de poziția socială sau de gradul celui alt, căci principalele personaje masculine sunt ofițeri, iar în armată superiorii trebuie respectați. Aparentele trebuie salvate. Iar jocul aparentelor constituie fundalul întregului film. Fiecare este judecat de ceilalți, fiecare vrea să impună lumii o imagine cât mai convenabilă cu puțință despre sine.

Ce rămâne în afara acestui joc nu chiar atât de frivole pe cât ar părea la prima vedere? Poate dragostea împărtășită, căsnicia fericită, cum sugerează cuplul format de căpitan și soția sa. Dar regizorul demonstrează că nici această dragoste nu este una profundă, mariajul fericit înseamnă doar supunerea la un cod, la obligațiile unui contract scris și semnat de cei doi cu ani înainte de evenimentele din film. Pentru că față de cuvântul scris există respect și teamă. Nu degeaba cere mereu căpitanul un ordin scris pentru executarea prizonierilor. Nimic nu ne îndreptățește a crede că nu l-ar executa, dacă l-ar primi. Nu-l primește tocmai pentru că și celorlalți le e teamă că „scripta manent”, și vor putea fi odată judecați. Ceea ce nu e scris zboară, se mistifică, se uită.

În concluzie, nu ne rămâne nimic. Viața nu înseamnă decât o serie de compromisuri și de înșelătoare aparențe. Formal mai puțin crud, ultimul film al lui Lucian Pintilie este mult mai nemilos în esență.

Rolland MAN

Producție: România-Franța, Studioul de Creație Cinematografică al Ministerului Culturii, Filmax, MK 2 Productions Paris, La Sept Cinema, 1994 • **Regia:** Lucian Pintilie • **Scenariul:** Lucian Pintilie, după nuvela „Salata” de Petru Dumitriu • **Imaginea:** Călin Ghibu • **Cu:** Kristin Scott-Thomas, Claudiu Bleont, Olga Tudorache, George Constantin, Răzvan Vasilescu, Marcel Iures, Ion Paulescu, Ioan Gyuri Pascu • **Distribuitor:** Româniafilm

●
M
I
C
H
A
E
L
D
O
U
G
L
A
S

●
D
E
M
I

M
O
O
R
E

noul

INEMA

STARE Aveți rău de avion?

DE ȘOC

Cum poți face un film despre o experiență mistică sau spirituală? Mulți cinești ar spune că e imposibil. Un regizor are de înfruntat dificultăți uriașe care nu apar în calea unui scriitor sau compozitor. Este obligat să se descurce cu lucruri care pot fi filmate: chipuri, obiecte, peisaje. Odată intrat pe teritoriul misticismului sau al spiritualității — care e invizibil — până și un mare cineast începe să fie dezorientat.

Peter Weir a fost unul din puținii care au reușit să aducă pe ecran o stare mistică. Filmele sale realizate în Australia în anii '70 (*Picnic la Hanging Rock* sau *Ultimul val*) provocau fiori, dădeau impresia unei forțe îngrozitoare, invizibile, care acționa chiar în afara ecranului, o forță ce amenința personajele mai degrabă oarecare. Apoi Weir a plecat la Hollywood. Prima lecție pe care a primit-o aici a fost să uite ceea ce se află „în afara ecranului” și să dea publicului ceea ce dorește să vadă pentru banii plătiți pe bilet, aducând „pe ecran” cât mai multe lucruri cu putință. El a realizat aici filme de succes foarte „concrete” cu Harrison Ford (*Witness*) și Robin Williams (*Dead Poets Society*). Ele au adus profituri, dar nu par a fi exact filmele care îi plac cel mai mult regizorului.

Cu *Stare de șoc* el încearcă să se întoarcă la vechiul său stil, acum cu un buget mare și cu semi-vedete hollywoodiene (Jeff Bridges, Isabella Rossellini, Rosie Perez). Bridges interpretează rolul unui bărbat care renaște spiritual după ce supraviețuiește unei catastrofe aviatice. Își pierde toate inhibițiile, temerile și începe să trăiască cu o intensitate pe care nu a crezut-o posibilă ni-

ciodată. Cum transpune Weir pe ecran această transformare? El cheltuie o bună parte din buget pe secvențele cu prăbușirea avionului, care te îngrozesc cu adevărat. Toți cei trei actori joacă minunat. Dar unde e acea metafizică despre care toți strigă timp de două ore?

Filmul e convingător de câte ori Bridges se află în conflict cu ceva concret — un avocat veros, un psihiatru nervos, chiar și un joc video! Weir are un spirit de observație foarte ascuțit în ceea ce privește „coșmarul cu aer condiționat” al societății americane. Putem vedea că Bridges e furios, dar nu simțim că suflul i s-a schimbat. Așa că Weir apelează la simboluri. Ni se cere să credem că toată viața Bridges a avut o alergie severă la căpșuni. După prăbușirea avionului, el le infulecă cu poftă. În romanul care stă la baza filmului, Rafael Yglesias a reușit să descrie căpșunile astfel încât ele deveneau o metaforă pentru modul în care eroul privește viața. Când Weir filmează o căpșună, spectatorilor îi se face foame.

David MELVILLE

Fearless • Producție: Spring Creek, SUA, 1993 • Regia: Peter Weir • Scenariul: Rafael Yglesias, după romanul său omonim • Imaginea: Allen Daviau • Cu: Jeff Bridges, Isabella Rossellini, Rosie Perez, Tom Hulce, John Turturro • Distribuție de Guld Film România

Rosie Perez și Jeff Bridges

Filme cu accidente aviatice

Hazardul a făcut ca două pelicule cu accidente aviatice (*Parașutiștii morții* și *Stare de șoc*) să apară pe ecranele noastre tocmai când subiectul a devenit, din neciferire, obsedant pentru publicul nostru. Filme despre catastrofe aviatice se fac însă de multe decenii, tema lor preferată fiind destinația supraviețuitorilor. Să ne amintim câteva dintre ele.

• *Orizont pierdut* (1937) de Frank Capra urmărește peripețiile a cinci su-

praviețuitori ai unui accident aviatice ajunși într-un ținut din Tibet unde întâlnesc o comunitate pacifistă și longevivă care le dă o lecție de înțelepciune. După acest film s-a făcut un remake (în 1973) semnat de Charles Jarrot, cu o distribuție plină de vedete (Liv Ullman, Peter Finch, George Kennedy, Michael York).

• *Întorcerea din eternitate* (1956) de John Farrow. O altă poveste cu cinci norocoși care supraviețuiesc unui accident de avion. Locul ales este de data aceasta jungla amazo-

niană. Printre starurile protagoniste se află Anita Ekberg, Rod Steiger, Robert Ryan.

• *Zborul Phoenix-ului* (1966) de Robert Aldrich spune cam aceeași poveste despre o miraculoasă supraviețuire și despre un grup care ajunge cu greu în lumea civilizată după ce rătăcește printr-un deșert asiatic. Cu James Stewart, Richard Attenborough, Peter Finch, George Kennedy.

• *Family Flight* (1972) de Marvin Chomski. O familie minată de neînțelegeri grave scapă cu viață dintr-un accident de avion și membrii ei ajung să priceapă că numai colaborând în armonie pot supraviețui.

• *Survivel* (1972) de Rene Cardona. Film mexican cu scene tari despre că-

țiva pasageri rămași teferi în urma unei catastrofe de avion. Pentru a supraviețui în junglă, ei ajung canibali.

• *Vise dragi* (1985) de Karel Reisz. Biografia romantată a cântăreței Patsy Kline (jucată de Jessica Lange) care sfârșește într-un accident de avion.

• *Eroul din întâmplare* (1992) de Stephen Frears. Salvatorul unor pasageri dintr-un avion prăbușit își vede uzurpat gestul altruist de către un cerșetor care speră o recompensă. Accidentul aviatice e numai un pretext pentru un malitios studiu de moravuri, ironia ținând mai ales manipularea prin massmedia. De neuitat Dustin Hoffman în rolul principal.

D.D.

Yancy Butler și Wesley Snipes

PARAȘUTIȘTII Punct ochit, punct lovit

MORȚII

Filmul lui John Badham e un film documentar tip bandă desenată, cu circuit închis. Mesajul lui specializat se-ndreaptă, în mare

măsură, către fanaticii salturilor cu parașuta. La fel cum personajul Swoop, un mistic al aruncărilor periculoase, nu are vreun limbaj comun cu neinițiatii din sportul său preferat, și regizorul comunică greu cu spectatorul clasic, doritor de povești. Degeaba se străduiește John Badham să ne convingă că parașutismul e un mod de viață, că împătimitii lui sunt oameni dintr-o bucată — mai duri, mereu „la mână” soartei, dar și mai idealști în „cerurile lor înalte”. Oricât ar încerca să ne păcălească, bruma de atmosferă se evaporă ușor, reducându-se tot la cascadele aeriene. Spectaculoase, ce-i drept, și marcând un nou „punct ochit, punct lovit” pe lista subiectelor ce pot crea suspense (la un nivel „sportiv”). După schimbul de explozii Stone-Stallone din *Specialistul*, de pildă, trebuie încercat ceva nou: din întunecimi de subsoluri, din interioare, era timpul să ajungem și pe acoperișuri. Așa cum au mai făcut-o, de altfel, pe lângă Mary Poppins (Julie Andrews) cu coșarii ei, și Richard Gere în *Mr. Jones* (varianta patologică) sau Brandon Lee în *Corbul* (varianta vampi-

rologică). Și într-o zonă superioară — ca înălțime — a celei bănuite de Bruce Willis în *Die Hard*-urile sale din zgărie nori. Varianta săltărească a lui Bruce Willis este în *Parașutiștii morții* — Wesley Snipes, un african-american care se bate bine și se aruncă la fel. El face pe justițiarul în gașcă (a se citi „echipa de parașutiști”), adunând, asemenea lui Harap Alb, un șir de Flămânzili, Ochilă și Lăți Lungilă în suita sa. Căci și bunii și răii acționează numai în calup, pentru a satisface, probabil, megalomania regizorului.

Dacă seria de cascade cu avionul sau parașuta sunt spectaculoase ca performanțe sportive, momentele „epice” sunt un fiasco. Iar povestea filmului, odată ce s-a terminat, reușește performanța de a fi uitată pe loc.

Iaromira POPOVICI

Drop Zone • Producția: SUA, 1994, Paramount • Regia: John Badham • Scenariul: Peter Barsocchini și John Bishop • Imaginea: Roy H. Wagner • Cu: Wesley Snipes, Gary Busey, Yancy Butler, Michael Jeter • Distribuție de Media Pro

LEGENDELE

Melodramă în peisaj

TOAMNEI

Ați spus **Legendele toamnei**, ați spus premiul Oscar pentru imagine. Greu de înțeles cum a fost obținut pentru ceva care seamănă cu o serie de cărți poștale ilustrate cu peisaje montane, copaci și ierburi în bătaia vântului, în timp ce norii stau nemișcați în fundal. Poate pentru că această saga de familie pe gustul americanului mediu trebuia neapărat recompensată (succesul la box-office obligă).

Neimpiedicându-se în artificii și subtilități, Edward Zwick a regizat această poveste a trei frați îndrăgostiți de aceeași femeie cam ca pe un foileton TV (veți remarca poate cadre care amintesc perfect de „stilul Dallas”). Încercarea sa de a reabilita rețetele melodramei merită poate interesul spectatorului care trebuie să privească cum în două ore de film sunt traversate decenii de istorie americană, din 1896 până în 1974, continuând moda *digest*-ului, observată și în **Forrest Gump** (v. nr. 4/95). Dar una e melodrama la Zwick și alta era ea la von Sternberg, conștiința cu regret mai ales în secvențele din primul război mondial, care par un împrumut din von Sternberg sau Lewis Milestone în culori și pe ecran lat.

Dacă există însă un motiv pentru care acest film merită văzut, acesta este Brad Pitt. Un actor cu cota în creștere, și de această dată pe bună dreptate, nu cum se întâmplă ade-

sea cu glorie efemere care pocnesc la prima probă dificilă precum un balon umflat prea mult. El ne dovedise deja că poate duce pe umeri un film, în **Cândva, pe aici curgea un râu** și nu ne-a înșelat așteptările nici în **Interviu cu un vampir**. Acum, el reușește să iasă cu bine din toate situațiile ridicole, din luptele cu urși și cu nemți și chiar din secvența în care smulge inima fratelui mort pe front și își vopsește fața cu sângele acestuia, pornind apoi vitejește la distrugerea unui întreg pluton de inamici.

Nu același lucru se poate spune despre Anthony Hopkins, al cărui joc mai mult decât greoi va dezamăgi pe mulți dintre admiratorii săi, de unde se vede că mult lăudatul său instinct actoricesc rafinat, în absența unui regizor care știe să-i exploateze talentul, este doar o legendă. Nu neapărat a toamnei.

Rolland MAN

Legends of the Fall • Producție: Bedford Falls/Pangaea, SUA, 1994 • Regia: Edward Zwick • Scenariul: Susan Shiliday, Bill Wittliff, după o năvălă de Jim Harrison • Imaginea: John Toll • Cu: Brad Pitt, Anthony Hopkins, Aidan Quinn, Julia Ormond, Henry Thomas • Distribuit de Guild Film România.

Jean-Claude Van Damme

ULTIMA

Luptătorul de stradă

BĂTĂLIE

Filmul se revendică de la un joc electronic denumit „Streetfighter” — adică „luptătorul de stradă”, mai bine zis specialistul în lupte stradale. Jocurile electronice fiind la modă, bănuiesc că „Streetfighter” are mare succes la copiii americani, altfel nu s-ar povesti... La ora actuală, tot ce are priză la publicul larg în sectorul „distracții” este adaptat cu

grabire de marele cinematograf. Altfel nu s-ar povesti...

(Continuare în pag. 23)

Aura PURAN

Street Fighter • Producție: Edward Pressman-Capcom Co. Ltd/Columbia Tristar, 1994 • Regia și scenariul: Steven F. de Souza • Imaginea: William Fraker • Cu: Jean-Claude Van Damme, Raul Julia, Ming-Na Wen, Damien Chapa • Distribuit de Guild Film România.

Winona Ryder, Kirsten Dunst, Susan Sarandon, Trini Alvarado, Claire Danes

FIICELE

Murmurul feminismului

DOCTORULUI MARCH

S-ar mai putea numi „Trei nunți și-o inormântare”: din cele patru fete, una decedează în floarea vârstei, două se mărită iar cealaltă e pe cale să... Așa a vrut autoarea cărții („Little Women”, Louise May Alcott) acum mai bine de-un secol (1868), așa a rămas; și, oricum, ar fi fost greu să mai schimbi ceva după cele trei ecranizări ale autobiografiei cu pricina: un film mut în 1919 (!), *remake*-ul celebru al lui George Cukor cu Katharine Hepburn și Paul Lukas în 1933 și cel, foarte oarecare, al lui Mervin Le Roy în 1949. Singura noutate adusă de acest ultim *remake* este că e realizat de o regizoare (Gillian Armstrong) și că „valorile americane tradiționale” sunt incununate, iată, de glanțul de carte poștală al unor culori ce clătesc ochii în mod plăcut.

Ar fi hazardat de spus dacă opera Louisei May Alcott este „primul strigăt al feminismului” sau, dimpotrivă, murmurul neturburat al eternului american: această ultimă ecranizare ar putea candida la ambele categorii. Mai interesant de studiat (dacă n-aveți altceva mai bun de făcut!) este cum multe din filmele americane recente (inclusiv acesta) se complac într-o întoarcere dulceagă la America patriarhală cu ciripit de păsărele și miros de cozonac, într-o „corectitudine evanghelică” mai mult decât politică (oricum, republicană) în care totul e alb, cald și calp: Tata departe, din patriotism, Mama în miezul familiei, din familism, fetele în pod jucându-se de-a teatrul, sau dându-se pe gheață în dumbrăvă — din mimetism sau infantilism... „O, ce zile frumoase!” îți vine să exclami: oricum, mai frumoase decât trei din cele patru fete.

ce par a fi fost alese tocmai pentru că arată atât de *wholesome* — sănătoase și pistruite precum domnișorii de care se vor îndrăgosti pe rând (mai puțin una) și cu care vor produce, nu ne-doim nici o clipă, specimene la fel de pistruite și de sănătoase! Singurul noroc, în acest basm de secol XIX pudrat cu zahăr și stropit cu sirop de arțar, este că una din fete — Jo, „rebelă”, „independentă”, „artista” — este interpretată de minunata Winona Ryder (V. și nr. 2/95 n.r.) — în rolul jucat odinioară de Katharine Hepburn; singura ironie (dar cine poate spune dacă voită?), faptul că, în mijlocul celor trei grații mai mult sau mai puțin betege la trup sau înfățșare, Jo trece drept... „urâțică!” Ne facem cruce, în gând cu canoanele de frumusețe ale defunctului secol XIX, și răsufliăm ușurați că trăim în (aproape defunctul) secol XX. Oricum, văzând acest film curat și blând ca o legumă îți vine greu să crezi că ea (el) a putut fierbe în oala gata să explodeze a ultimelor decenii...

Alex. Leo ȘERBAN

Little Women • Producție: SUA, 1994, Di Novi Pictures • Regia: Gillian Armstrong • Scenariul: Robin Swicord, după romanul Louisei May Alcott • Imaginea: Geoffrey Simpson • Cu: Winona Ryder, Gabriel Byrne, Trini Alvarado, Samantha Mathis, Kirsten Dunst, Claire Danes, Eric Stoltz • Distribuit de: Guild Film România

MOROCĂNOȘII

Sexul la vârsta a treia

„L” a 74 de ani sunt încă obsedați de sex. Asta pentru că își spun că poate nu mai am mult de trăit și trebuie să mă ocup de un subiect interesant”. Declarația aparține lui Walter Matthau. Nu știu dacă Jack Lemmon gândește la fel, dar înclin să cred că da. Altfel cum să-mi explic prezența pe generic a acestor doi actori celebri? Pentru că filmul încearcă — și uneori chiar reușește — să ne facă să râdem la poante destul de ieftine și vulgare, de cele mai multe ori cu conotații sexuale, un fel de glumițe școlărești puse însă în gura pensionarilor. Pretextul este rivalitatea de o viață

dintre doi vecini, care la bătrânețe ajung să se bată și pentru mâna noii lor vecine (Ann-Margret). Sigur că totul se termină cu bine, dușmanii se împacă. Înțelegem că viața e frumoasă la orice vârstă, că valorile familiei sunt mai presus de orice, că trebuie să ne iubim aproapele și să-i înțelegem pe cei din jur. Dar Hollywoodul ne transmite acest mesaj de zeci de ani, uneori în producții cu mult mai subtile. Mai era nevoie și de acești **Morocănoși**?

R.M.

Grumpy Old Men • Producție: John Davis/Lancaster, SUA, 1993 • Regia: Donald Petrie • Scenariul: John Davis și Richard C. Bergman • Imaginea: John E. Jensen • Cu: Jack Lemmon, Walter Matthau, Ann-Margret, Kevin Pollack, Ossie Davis, Daryl Hannah • Distribuit de Guild Film România

Romantice, dar și sarcastice

KATHARINE HEPBURN Este prima întruchipare pe ecran a femeii moderne. Pomeții săi înalți și surâsul în care se amestecă ironia cu vehemența exprimă siguranța de sine, independența, pasiunea și franchețea care fac farmecul acestei personalități marcante a Hollywoodului, una dintre cele mai importante actrițe de cinema ale tuturor timpurilor, cum a stabilit referendumul făcut recent printre specialiști de *The Guardian*. Patru premii Oscar au încununat cariera acestei vedete nonconformiste în care publicul a văzut, dincolo de sarcasm, o autentică eroină romantică. De neuitat în comedii precum **Motiv de divorț** (1932) de George Cukor, **Leopardul Suzanei** (1939) de Howard Hawks, **Philadelphia Story** (1940) de George Cukor.

KATHLEEN TURNER Supranumită „noua Katharine Hepburn” ea este una dintre actrițele care domină ecranul american în anii '80—'90. Ca și cea cu care a fost flatant comparată, are umor coroziv, dinamism, spontaneitate și inteligență. Devenită simbol erotic datorită unor filme ca: **Febra trupului** (1984) de Lawrence Kasdan sau **Crimele pasiunii** (1985) de Ken Russell, ea a evadat din această efigie dovedindu-și umorul în comedii mai mult sau mai puțin sentimentale precum **Idilă pentru o piatră prețioasă** (1984) de Robert Zemeckis, **Giuvaerul Nilului** (1985) de Lewis Teague, **Onoarea familiei Prizzi** (1985) de John Huston sau **Războiul rozelor** (1988) de Danny De Vito.

AUDREY HEPBURN Gracila actriță de origine olandeză a rămas în memoria cineaștilor (care i-au plăns moartea în 1993) mai ales ca Elisa Doolittle din **My Fair Lady** (1964) de George Cukor, fastuoasa versiune a piesei lui Bernard Shaw „Pygmalion”. Specialul ei simț al umorului a ajutat-o să se impună în comedii, multe dintre ele de referință: **Vacanță la Roma** — 1953 de William Wyler (rolul de aici aducându-i un Oscar), **Dragoste de după amiază** — 1957 de Billy Wilder, **Mic dejun la Tiffany** — 1961 de George Cukor sau **Cum să furi un milion** — 1966 de William Wyler.

MARISA TOMEI în vârstă de numai 25 de ani, actrița a obținut deja un Oscar (în 1993) pentru rolul interpretat în comedia **Vărul meu Vinny**. Fragilă și grațioasă, ea a fost comparată cu Audrey Hepburn și, nu întâmplător, i s-au atribuit partituri asemănătoare. **Only You** (1994) în care a strălucit alături de Robert Downey jr. este, de altfel, un fel de remake după **Vacanță la Roma**. Acest partener i-a dat replica și în **Chaplin** (1991) de Richard Attenborough, unde ea interpreta pe vedeta cinematografului mut Mabel Normand. Așteptăm s-o revedem, în curând, în **Vărul meu Vinny 2**, unde se presupune că va confirma speranțele.

CLAUDETTE COLBERT Cu o frumusețe puțin băiețoasă, actrița de origine franceză a fost una dintre cele mai îndrăgite vedete ale comedii hollywoodiene în anii '30. Șarmul ei european a ajutat-o să pară exotica, și deci romantică, printre starurile vremii. A fost una dintre interpretele preferate ale lui Ernst Lubitsch (**Farmecul unui vals** — 1931, **A opta nevastă a lui Barbă Albastră** — 1938) și Frank Capra (**Din dragoste pentru Mike** — 1927 și **S-a întâmplat într-o noapte** — 1932).

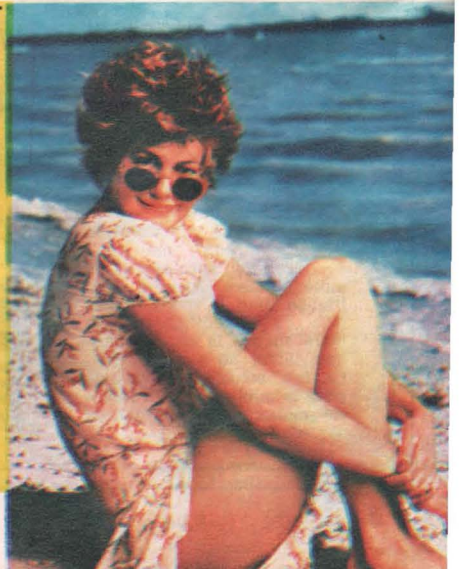
MEG RYAN Ea încarnează tipul, atât de drag cinematografului hollywoodian, al „fetei de alături”. Pare destinată să joace prietena ideală, tână onestă pe care te poți bizui în momente dificile. Comediile tandre și ușor ironice ale Norei Ephron (**Când Harry o întâlnește pe Sally** — 1991 și **Nopti albe la Seattle** — 1993) au propulsat-o printre cele mai populare actrițe ale momentului. Recent **Când un bărbat iubește o femeie** (1994) de Luis Mandoki i-a confirmat talentul și farmecul.

MARILYN MONROE Unul dintre regizorii care au descoperit nesperatele resurse de umor ale seducătoarei Marilyn a fost compatriotul nostru Jean Negulesco. Distribuind-o în **Cum să te măriți cu un milionar** (1953) în rolul unei irezistibile mioape cu geniul gafelor, el a intuit perfect efectul amestecului de elanuri romantice și gust al farsei pe care putea să-l exprime explozivul star. Succesul acesta i-a asigurat lui Marilyn și prezența în comedii **Unora le place jazz-ul** (1959) de Billy Wilder și **Miliardarul** (1960) de George Cukor unde i-a avut partener pe Yves Montand.

MELANIE GRIFFITH Considerată de mulți comentatori femeia-copilă, actrița este un melanj special de grație și dinamism, de senzualitate și vulnerabilitate. După ce s-a impus cu rolul din **O femeie face carieră** (1988) de Mike Nichols, (pentru care a fost nominalizată la Oscar), ea și-a mărit numărul admiratorilor jucând în **Născută ieri** (1993), remake după comedia cu același titlu realizată de George Cukor în 1950.

Dana DUMA

Portretul lunii

de Eva Sîrbu

Actorul este un copil al Universului

NOI CARAMITRU

Foto Victor Stroe

In spatele Bisericii Albe, ciădirea pe cât de celebră, pe atât de bine păzită înainte de '89. O plăcuță discretă anunță că acum, aici este Sedlul UNITER. În poartă te întâmpină un domn amabil și un patruped prietenos — un fel de boxer — convins că ai venit să te joci cu el, așa că drumul până la intrare îl parcurgi „dus de mână”. În biroul președintelui intri, totuși, singur. Domnul președinte al UNITER este actorul de teatru și film Ion Caramitru — Pino, pentru prieteni, Hamlet, pentru iubitorii de teatru, Luchian, pentru iubitorii de film, personaj important în viața noastră culturală, om politic. „Dacă numești om politic o persoană care nu-și poate refuza un destin curat, în chip neprevăzut, în decembrie '89, atunci da, probabil că sunt și om politic”. Parcurgem traseul ultimilor cinci ani de speranțe, iluzii, deziluzii, facem un salt în trecut la „momentul” „Hamlet” și aflăm cum a văzut el, totuși, lumina rampelor: „Ei” au cerut modificări substanțiale, noi am spus că nu facem nici o modificare și, dacă ei au plăcerea să oprească spectacolul, dacă își asumă răspunderea să interzică un Shakespeare, să o facă. N-au avut acest curaj. În timp ce filmul lui Pintilie, „De ce trag clopotele, Mitică?” a putut fi oprit. Caragiale a putut fi oprit... E bine că am ajuns la film. Interesul meu este să aflăm ce mai face actorul — și de film, nu? Ion Caramitru. Cum există, cum rezistă, cum se descurcă printre atâtea obligații — liber consimțite și asumate, de altfel...

— „Mai joc, din când în când, în „Antigona” — pus în scenă tot de Tocilescu... Au existat și alte oferte, firește. La cea mai importantă — și tentantă, pentru mine, Oberon din „Visul unei nopți de vară”, montat de Ciulei, am fost nevoit să renunț. Pe timpul acela eram directorul Teatrului „Bulandra”, nu puteam fi și în spectacol și în spatele lui, deodată.

Ciulei a lucrat foarte repede, în doi timpi de repetiție pe zi, cineva trebuia să asigure ritmicitatea asta neobișnuită pentru noi, nu? Alte oferte le-am refuzat, fie din lipsă de interes, fie pentru că intrau în competiție cu alte activități — în țară sau în străinătate. Am montat două spectacole la „Bulandra” — „Forma mesei” și „Home” și două spectacole de operă, „Tragedia lui Carmen” — varianta Peter Brook după „Carmen” de Bizet — și „Evgheeni Oneghin”, la Opera Națională nord-irlandeză din Belfast. Iar din '91 — tot în străinătate — am jucat în șase filme... Primul, a fost o co-producție anglo-americană, un film despre Kafka, făcut de Steven Soderbergh, (laureat la Cannes pentru filmul *Sex, minciuni și benzi video*). Am avut un rol mic, eram unul din prietenii lui Kafka din așa-zisul grup de anarhiști, dar important pentru mine: am avut șansa să joc în replică directă cu Jeremy Irons și Teresa Russell... A urmat un serial în patru episoade, produs de BBC Canal 1, *Jude City* se numea și era o poveste scoțiană tratată în manieră thriller, dar cu implicații psihologice și de sociologie „locală” foarte interesante. Acolo am jucat un „marinar român”. Iar pentru rolul de căpitan al vasului l-am propus, cu succes, pe Luchian Iancu — el chiar a fost „comandant de vas”! Și, în fine, un rol principal în *An Exchange of Fire*, produs de Canalul 4 al televiziunii britanice, renumit pentru programele de cultură și artă. O poveste inspirată din existența Cehoslovaciei de după „Revoluția de catifea”, în care erau implicați Președintele Cehoslovaciei și o grupare de secesioniști slovaci, care acționau la Londra. Filmul a fost făcut înainte de „ruperea” Cehoslovaciei, cumea! Acolo am jucat un ceh, plecat din Praga în '68, devenit cetățean britanic și foto-reporter la „Sunday Times”, întâmplător, și fatal pentru destinul lui, prieten al Președintelui. Interesant personaj. Bogat, ca biografie... Cred că am caseta pe aici pe undeva, dacă vrei o pun...

Firește că vreau și văd astfel un Caramitru total necunoscut mie, un „străin”, da... Seamănă cu De Niro! I s-a mai spus...

— Mulți actori au început să joace în străinătate și chiar se bate monedă multă pe situația asta. Adevărat este că pătrunderea actorului român în circuitul mondial nu se poate face decât pe două căi. Una, este calea pe care a reu-

șit Maia Morgenstern, deci, preluată ca actriță-vedetă după admirabila reușită din *Balanța* — și mă bucur că ea nu face caz de această stare specială, nu o folosește ca publicitate — iar cealaltă cale, mai accesibilă nouă, ține de un fel de șansă, ca să zic așa. La ora asta, în lume, se fac foarte multe filme cu subiecte din Est. E o modă, aproape. De aici și nevoia de actori din Est, vorbitori de engleză sau franceză, dar cu accent străin. Așa am ajuns eu să joc un ceh, un român și vreo doi ruși... Sigur că la roluri importante se ajunge greu și cumva tot prin șansă. Eu am avut această șansă de două ori. În filmul la care tragem noi cu ochiul acum, și într-un film cu subiect românesc, făcut de un mare regizor britanic Nicholas Roeg. E un film în cinci personaje principale iar eu sunt unul dintre ele. Are o poveste foarte interesantă — nu mă apuc acum s-o spun — și toată acțiunea este concentrată într-o singură noapte. Noaptea Revoluției române...

— Bizară situație, recunoașteți. Stau de vorbă, totuși, cu un actor/ro-

mân. N-ați avut chiar nici o propunere în țară?

— Stere Gulea mi-a propus, la un moment dat, un rol, dar nu am fost în stare să-l primesc. Motivele sunt — să zicem — sentimentale. Sau țin de o slăbiciune a mea... Dar să știți că cei mai buni actori români joacă, la ora actuală, în — sau și în — străinătate. Explicațiile sunt multiple. În primul rând, ar fi numărul mic de filme care se fac acum la noi. Marea problemă a filmului românesc însă, este că el ar trebui să fie imaginea de conștiință a societății noastre de azi, dar nu este, decât cu mici excepții — acelea care confirmă regula... Și nici nu văd vreo posibilitate de schimbare prea curând. Atâta vreme cât o bună parte a producției de film se află în mâinile unui personaj ca Sergiu Nicolaescu, în nici un caz nu sunt posibile desprinderi spectaculoase ale unor elemente de nou și nici deblocarea energiilor creatoare, profesionale, din UCIN, CNA, Studiourile de film. E părerea mea. Mi-am exprimat-o și cu alte

ocazii, dar acum, fiind vorba de o revistă de specialitate, chiar țin neapărat să apară. E păcat pentru filmul românesc. În ce mă privește, nu mă simt frustrat. Am câștigat o experiență profesională și de viață absolut fantastică! Am învățat enorm de multe lucruri. Când ești silit să joci într-o limbă străină, automat te apropii de cultura acelei limbi pe care trebuie să o cunoști din ce în ce mai bine, ca să te poți exprima tot mai bogat și mai expresiv... Pe urmă, cunoști oameni care, la rândul lor, sunt interesați să te cunoască. Sunt două lumi care se întâlnesc și se întrepătrund acolo, pe un platou de filmare sau pe scenă. Este o „aventură a cunoașterii” absolut senzațională spre care, de altfel, actorul român este foarte deschis. Noi, aici, la UNITER, am făcut două experiențe profesionale foarte interesante care au demonstrat clar acest lucru: Teatrul franco-român — doi ani de turnee în toată lumea cu spectacole în limba franceză — și Teatrul irlandez-român, cu spectacole în limba engleză... Un cunoscut cronicar — nu-mi face plăcere să-i rostesc numele — mi-a reproșat, cu ani în urmă, asemenea „aventuri”. „Lăsați actorii români să vorbească românește!” — spunea el. Dar de ce să vorbească numai românește? Actorul — ca orice artist — este un copil al Universului. De ce să-l limităm? Din cei șase actori care au debutat Teatrul franco-român, Simona Mălcănescu, iată, se află de doi ani la Paris unde joacă stagiune după stagiune și face o frumoasă carieră internațională. Ce e rău în asta? Sau ar trebui să ne decidem de Elvira Popescu, pentru că a devenit celebră la Paris? L-am întrebat și eu pe acel domn critic: Și atunci, cu Teatrul Evreiesc de Stat, ce facem? În ce limbă joacă actorii români acolo — că actorii evrei mai sunt doi-trei, restul sunt români care fac spectacole admirabile în idiș...

— O să spuneți că am o idee fixă. Totuși, dacă mâine vi s-ar propune un rol, în ce condiții l-ați accepta? Vă gândiți la un personaj anume sau la un regizor anume?

— Cu mare drag aș juca și mâine într-un film românesc. Mi-e dor să mă fac un film cu Mărgineanu, de pildă... Iar dacă ar fi să intre în competiție cu o propunere de film străin, în mod sigur aș alege filmul de aici, de acasă. Tânjesc după un rol într-un film românesc. Iar tipul de film pe care îl aștept, pentru că îl consider absolut necesar, coresponde filmelor făcute de Pintilie sau Daneliuc. În ciuda a tot ce-i deosebește, există între ei un punct de întâlnire: lucrând în aceeași zonă de realism remarcabil în ce privește structura povestirii, a caracterelor, fiecare glisează, ulterior, spre un soi de fantast, de supra-realitate care ține de magie...

— Realismul magic...

— Realismul magic, da. Iar în zona asta s-ar putea găsi, în istoria recentă sau mai veche a României, multe subiecte senzaționale... Deci: nu am în cap un personaj anume. Tot ce pot eu avea în cap legat de film, este un regizor ca Pintilie. Sau Daneliuc... Știți că actorul care l-a interpretat pe Rubliov, atât, de mult și-a dorit să-l joace — Tarkovski nu-l voia! — încât s-a culcat pe pragul ușii lui și a dormit acolo câteva nopți. Așa și-a câștigat el rolul pe care, după cum știți, l-a făcut extraordinar...

— Ați fi în stare să dormiți pe pragul ușii unui regizor pentru un rol?

— Cu o miză asemănătoare, oricând!

A doua zi, domnul președinte al UNITER, actorul Ion Caramitru — Pino, pentru prieteni, Hamlet, pentru iubitorii de teatru, Luchian, pentru iubitorii de film, zbura la Londra să înceapă filmările la „Mission Impossible” produs de Tom Cruise în regia lui Brian De Palma și cu Tom Cruise ca partener. Un film în care amândoi vor vorbi rusește... Actorul este un copil al Universului.

FILM FAX

► **Bicicleta lui Pinoteau.** Disputa juridică ce i-a pus față în față pe moștenitorii lui Margaret Mitchell și pe scenarista Régine Desforges a luat sfârșit. Regizorul Claude Pinoteau a obținut în sfârșit dreptul să adapteze pentru marele ecran romanul „Bicicleta albastră”.

► **Perez... troica.** După *Talk of Angels* și *Par-delà les nuages*, Vincent Perez este eroul filmului lui Pavel Lungin, *La vie en rouge*. Este vorba despre un tânăr francez aflat în trecere prin Moscova și implicat — fără voie — în afacerile mafiei rusești.

► **Prețul lui Demi.** Soția lui Bruce Willis a devenit actrița cea mai bine plătită din lume, semnând un contract de 12 milioane de dolari pentru *Striptease*, un thriller bazat pe romanul lui Carl Hiaasen. Personajul interpretat de Demi Moore este o femeie care acceptă o slujbă de dansatoare într-un local de striptease pentru a strânge banii necesari educației fiței ei.

► **Christian Slater gata de decolare.** Respingând două propuneri — să fie James Dean într-o încercare de biografie romanțată a celebrului actor și pe cel al unui ucigaș (partener Sylvester Stallone) în *Asasini* — Christian Slater a ales să fie pilot de bombardier în *Broken Arrow*. Celălalt pilot va fi John Travolta. Filmul este realizat de John Woo după un scenariu de Graham Yost (*Speed*). Slater, care a avut parte de cronici favorabile pentru interpretarea sa din *Murder in the First*, a terminat între timp *Amelia and the King of Plants* în care este vânzător de flori și o seduce pe Mary Stuart Masterson.

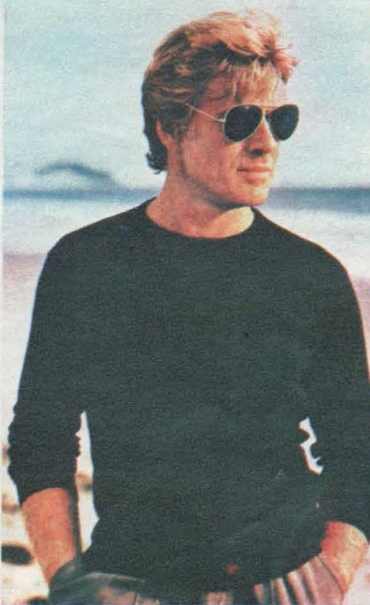
► **Liam Neeson invingător la puncte.** Se pare că seducătorul Kevin Costner nu mai are noroc. De mai mulți ani lucrează la un proiect de film consacrat eroului independenței irlandeze, Michael Collins, finanțând fiecare schimbare de scenariu și întrebându-se pe sine dacă să fie doar actor sau și producător și regizor. S-a gândit prea mult și a pierdut. Producătorul David Geffen și regizorul Neil Jordan au anunțat pentru această lună începerea filmărilor la transpunerea pe ecran a biografiei aceluiași Michael Collins. În rolul principal, Liam Neeson (*Lista lui Schindler*, *Nell*).

► **Redford, totuși președinte.** Actorul-regizor care a renunțat *in extremis* în favoarea lui Michael Douglas la rolul principal din *An American President*, va fi totuși președintele Statelor Unite și unul din cei mai importanți, anume George Washington, într-un film al cărui prim tur de manivelă va avea loc în toamna acestui an.

● Melanie Griffith a renunțat la operațiile estetice

● Robert Redford va fi George Washington ▼

● Patrick Swayze: „Pentru orice eventualitate, soția mea este întotdeauna în apropiere”

● „Cât mai puțin ție, cât mai mult mie”, susține Cindy Crawford

Bazarul inimilor sfă-rî-ma-te

● Ca să se poată controla în timpul scenelor de dragoste pe care le interpretează, Patrick Swayze are o metodă proprie: „Imi imaginez că partea de jos a corpului meu se află într-un bloc de gheață”. Și dacă gheața se topește? „Nici o problemă, pentru orice eventualitate, soția mea este întotdeauna prin apropiere”.

● Pamela Anderson — despărțită de frumosul David Charvet, partenerul aventurilor ei nautice din *Baywatch* — este văzută din ce în ce mai des la brațul lui Bret Michaels, membru al grupului *Poison*. Se vorbește de căsătorie.

● În septembrie, anul trecut, Cindy Crawford era cea care vroia să divorțeze, iar Richard Gere încerca s-o convingă să renunțe. Acum Gere este cel care dorește să-și recapete libertatea, dar aranjamentul financiar propus de el lui Cindy: „eu păs-

trez totul, ție nimic”, nu-i convine absolut deloc frumoasei top model. Ea ar dori: „cât mai puțin ție, cât mai mult mie”. Din această dilemă e greu de ieșit...

● Zece ani după ce — pentru rolul din *Star '80* — Mariel Hemingway și-a „re-modelat” sânii, actrița s-a hotărât să se lanseze în industria parfumurilor. „De ce altele — adică Elizabeth Taylor, Priscilla Presley... — da, și eu nu?” Așa că ea și-a asociat numele unei ape de toaletă — „Mariel by H₂O Plus”. H₂O adică formula apei... chioare. Și totuși parfumul este „tonic” — cum sună reclama, care, orice s-ar spune, rămâne sufletul comerțului.

● Asistat de cele două muze ale sale — Catherine Deneuve și Ines de la Fressange, Yves Saint Laurent a deschis un nou institut de înfrumusețare la Paris. Într-o ambianță de vis, clientele își

pot curăța fața cu 330 franci; pot face un tratament facial complet cu 590 franci; își pot remodela trăsăturile cu 880 franci. Iar pentru 950 franci, femeile pot învăța în două ședințe cum să se machieze. Reclama spune că aceasta le va schimba complet viața. Sperăm, la pretul asta...

● Melanie Griffith și-a făcut reparația în public — la decernarea Oscarurilor — după câteva săptămâni de spitalizare. Actrița făcuse o operație estetică soldată cu o puternică reacție alergică după ce i se injectase colagen pentru „a căpăta” buze mai senzuale. Odată vindecată, ea l-a dat în judecată pe chirurgul nepriceput și a anunțat că renunță definitiv la silicon, colagen și alte chestii d'astea! Oricum, Don Johnson, soțul, s-a arătat sceptic: „Mel este înnebunită că îmbătrânește”. Vorba loanei Radu „îmbătrânesc și-mi pare rău!”

COPERTA I:

Julia Ormond și Brad Pitt, parteneri în *Legendele toamnei*. Amănunte despre Brad Pitt puteți afla la rubrica Fan Club (v. pag. 2).

Julia Ormond și-a început cariera în Marea Britanie, ca actriță de teatru, în *La răscruce de vânturi*, *The Crucible* și *Faith, Hope and Charity*, pentru care a primit și premiul Asociației londoneze a criticilor de teatru în 1989.

Pe ecrane a apărut în *First Knight*, un film despre legendele regelui Arthur, alături de Richard Gere și Sean Connery. *Young Catherine*, *Nostredamus*, *Stalin* și în *Baby of Macon* al lui Peter Greenaway. Filmează un remake după *Sabrina*, în regia lui Sydney Pollack, în care îl are ca partener pe Harrison Ford.

▶ **RECLAMĂ
INDIRECTĂ**

Sesizat de câteva asociații de apărare a moralei, primarul localității Aix-en-Provence (Franța), Jean Francois Picheral, a ordonat scoaterea afișelor de la **Hărțuire sexuală**, pe motiv că sunt... prea sugestive. Același lucru l-au „impus” și primarii din Versailles și Arcachon. Câteva săptămâni mai târziu, societatea de transport în comun din Lyon a refuzat să pună la dispoziția municipalității panourile sale publicitare pentru afișele la **Prêt-à-porter**. Mai mult ca niciodată, dacă un cineast dorește să se vorbească despre filmul său este indicat să-i „confectioneze” un afiș cât mai decolat. Se va găsi totdeauna un vajnic apărător al pudorii, care îi va face — indirect — reclamă.

▶ **PINOCCHIO
RESTAURAT**

Pinocchio este — cronologic vorbind — cel de-al doilea lung metraj animat realizat de Walt Disney (1937). Retras de pe piață în 1983, filmul a fost supus unei operații foarte complicate de restaurare, un fel de cosmetizare cu ajutorul lamei, lupei dar și a magiului calculator. Relansat de curând pe video, **Pinocchio** — spun mulți — este mai frumos chiar decât originalul din 1937. Puțini însă știu că povestea inspiratoare scrisă de Carlo Lorenzini, mai cunoscut sub numele de Carlo Collodi, a fost creată în 1881 pentru o revistă ilustrată destinată copiilor. Motivul publicării ei era însă unul foarte prozaic. Collodi avea nevoie de o sumă mai mare de bani pentru a-și putea plăti datoriile de la jocul de cărți. Povestea s-a bucurat de un enorm succes și putem afirma — fără teamă că ne crește nasul — că **Pinocchio** este „un clasic” peste care timpul n-a lăsat urme.

▶ **REFUZ**

Jack Nicholson a refuzat zece milioane dolari pentru o jumătate de zi de filmare. Este vorba de un spot publicitar pentru o firmă japoneză producătoare de whisky în care actorului i se auzea doar vocea. Nicholson a răspuns că nu are nevoie de bani și a fost crezut pentru că încasase deja 15 milioane pentru **Wolf**. Pe lângă această sumă, **Batman** i-a adus deja 50 de milioane (pentru rolul lui *Joker*). Așa că actorul n-a vrut cu nici un chip să-și întreprindă partida de golf pentru o replică de 30 de secunde. Privilegiul celor bogați...

▶ **AMINTIRI-
AMINTIRI**

• Demi Moore, vedeta faimosului **Propunere indecentă**, își amintește: „Regizorul vroia ca eu să fiu ceva mai plinuță. Așa că m-am îngrășat cu șapte kilograme. Din fericire n-a fost degeaba. Cât despre scenele de dragoste, ce să mai vorbim. Pe Woody (Harrelson, **Născuți asasini** — n.n.) îl cunoșteam demult, suntem prieteni. Cu el a fost însă cel mai greu. Era îngrozitor de jenat și repeta într-una: «Cum o să fac una ca asta lui Bruce?» În schimb eu eram groaznic de intimidată de Robert (Redford — n.n.). Eram atât de fâstăcită, că m-am înroșit ca o feteșcană. Nu mi s-a mai întors plat așa ceva”. Cine spunea că Demi este o dură?

• Columbo
(Peter Falk)
și mult pomenita lui
soție, Sheera Danese
(în film
și în realitate)

• Urmând o tradiție nescrisă, dar... cântată de numeroși mari actori, Ștefan Iordache își alătură glasul de cel al Sandei Ladoși pentru a fredona melodiile lui Dan Iagnov, pe versuri de Andreea Andrei, Miron Radu Paraschivescu, Eugen Rotaru și alții.

Între a fi actor și a fi cântăreț nu e — câteodată — nici un pas. Această întâlnire ne-a fost prilejuită de Grupul de firme Topaz. Producător: Octavian Mitu.

• Se știe că Peter Falk, alias Columbo și-a pierdut un ochi în urma operației pentru extirparea unei tumori ce afectase nervul optic. De la 13 ani are, astfel, un ochi de sticlă. Departe de a fi complexat din cauza aceasta, Peter Falk povestește două întâmplări amuzante: „Odată, la școală, profesorul m-a lăsat să supraveghez clasa. Cum aveam chef să chiulesc, mi-am scos ochiul, l-am pus pe catedră și le-am spus colegilor: «Aveți grijă, cu asta vă țin sub observație!» Altădată, în timpul unei partide de baschet, arbitrul a declarat o minge de-a mea greșită. M-am dus la el, mi-am scos ochiul și i-l-am pus în palmă spunându-i: «Poftim, poate o să vă ajute să vedeți mai bine!»”

▶ **BUSINESS
WOMEN**

• Isabellei Rossellini i-a expirat în luna februarie contractul de publicitate pentru firma de produse cosmetice Lancôme. Imediat, actrița a anunțat că a fost numită vicepreședintă a departamentului de marketing al trustului **Lancaster**. Se pare că fragila Isabella este o pricepută și tenace femeie de afaceri.

• La rândul ei, Glenn Close, femeia-crampon din **Atracție fatală**, a cumparat împreună cu sora ei, Jessie — o librărie în Boleman, (Montana). Prima măsură luată de Glenn Close: aruncarea la lada cu gunoi a revistelor porno deși asigurau 15 la sută din încasările librăriei. Actrița intenționează să organizeze și proiecții de filme, dar în nici un caz acolo nu va rula... **Atracție fatală**.

Cele două mai dețin barul „Leaf and Bean”, situat în vecinătate, unde nu se servesc băuturi alcoolice.

la cererea dv.

adrese

ERIK ESTRADA (CHIPS)
c/o P.R. Plus
6671 Sunset Blvd.
Suite 15748
Hollywood CA 90028 USA

MARCY WALKER (Santa Barbara)
c/o Nancy Ryder Public Relations
9348 Civic Center Drive, Suite 407
Beverly Hills CA 90210 (USA)

FRANCIS HUSTER
c/o Agence Artmedia
10, avenue George V
75008 PARIS
France

Pe ecrane
în toată țara
din 26 mai

Distribuit de
Guild Film România

Un film care nu trebuie pierdut

BRAD PITT ANTHONY HOPKINS AIDAN QUINN

LEGENDELE TOAMNEI

LEGENDS *of the* FALL

TRISTAR PICTURES prezintă o producție BEDFORD FALLS/PANGAEA un film de EDWARD ZWICK
„LEGENDS OF THE FALL” BRAD PITT ANTHONY HOPKINS AIDAN QUINN JULIA ORMOND HENRY THOMAS
muzica JAMES HORNER costume DEBORAH SCOTT montaj STEVEN ROSENBLUM decoruri LILLY KILVERT
imaginea JOHN TOLL producător executiv PATRICK CROWLEY scenariul SUSAN SHILLIDAY și BILL WITTLIFF
producători EDWARD ZWICK BILL HERSHKOVITZ regia EDWARD ZWICK

"TIMECOP"	A CAPTIVA	A FACE RECLAMĂ CU AFIȘE	... HANKS	JOACA ÎN "HĂRTUALA" (Demi)
REGIZOR ROMAN (Nicolae)	ERODATĂ	NET	TELE!	A CENTRA
			ION ILIE	
				OLGA ALBU
				MĂSURĂ DIN ELECTRICITATE
"CULOAREA..."			"20TH CENTURY ..."	
CAMERE			"HĂRTUALA" (pl.)	
		FLUIERE MARI	A POVESTI	
			PRIMA IMAGINE TV	
RĂMAS LA COADĂ!	... DE LUAT VEDERI (pl.)			ACTOR DIN "PARAȘUTISTI MORȚI"
CA FIEREA	"... ORAȘ DESCHIS"			
		FATA DIN AMERICA!		STAN DONE
				FATA DIN TEMĂ!
				PEISAJ DE FILM
				ACTOR MUT
				CATODIC LA TELEVIZOR
ARBORE DE CEAI	FILM DE L. PINTILIE			
"FĂRĂ ..."	FILM CU O FOCĂ			
		AURA JIANU	"... ECRAN" (nearț.)	FĂRĂ ... SONOR (fem.)
		EMOȚIE SCENICĂ	DIMINUTIV FEMININ	NIMIC
				POD PLUTITOR A DUȘMĂNI
	BINE-CRESCUT AICI (pop.)		ÎNDĂRĂT	
			CEAS	
		GREȘELI		
		ÎN CADĂ!		
			PERSONAJ PRINCIPAL	
			ÎNTR-UN FILM!	
INFERN ÎN PLIN ECRANI		PĂDURE DE ARINI		VIETUIRE
FRÂNĂ				
			ÎN SALĂ LA GALĂ!	PASTE FĂINOASE TĂIATE MĂRUNT

NĂSCUȚI ASASINI

(Urmare din pag. 3)

ce anume nu înțelege corespondența noastră), MIRELA GHEORGHE din Braila se referă și ea la filmul **NĂSCUȚI ASASINI**, care i s-a părut „cu totul deosebit și surprinzător”. Este „un film violent făcut pentru oameni pașnici și pentru oameni violenți. Un film violent împotriva violenței.”

X

ADRIANA SCARINGI, studentă în anul IV a Facultății de Litere din Cluj, traduce altfel titlul filmului: **Criminalii innăscuți**, adică mai pe românește, considerându-l, alături de **PLATOON**, **APOCALIPSUL**, **ACUM (sict)** și **NĂSCUT PE 4 IULIE**, chintesența operii lui Oliver Stone. Un citat din Roger Ebert de la „Chicago Sun Times” e adus în sprijinul filmului: „Acest film nu este despre violență, ci despre reacția noastră la violență, iar asta este într-adevăr șocant. Să vezi acest film o singură dată nu este suficient. Prima dată te emoționează, iar a doua oară îl înțelegi”. La rândul ei, A.S. e de părere că, pentru a înțelege filmul, „este nevoie să răsturnăm întregul sistem valoric cu care suntem obișnuiți. Astfel, crima și pedeapsa, binele și răul, situate până acum la antipod, își schimbă locurile și rolurile. Crima primește circumstanțe atenuante, dacă nu este chiar lertată și înțeleasă, iar faptul că o ființă umană este ucisă, moare în mod violent, apare prin această prismă deformată (probabil deformantă — d.s.) drept o eliberare, o lertare, o izbăvire (...), un film despre o Americă ce și-a pierdut inocența (dacă a avut-o vreodată), (...), cel doi criminali careucid cu sânge rece, nu doar din plăcere, ci din convingerea supremă că rolul lor pe acest pământ este de a curma răul, primesc circumstanțe atenuante. El ucide direct, nemas-

cat. În conștiința lor noțiunea de nevinovăție nu există, fiecare ființă umană poartă cu sine Păcatul... (...) Din aceeași perspectivă, impresionanta scenă a răscoalei deținuților, toți închiși pentru crimă, poate fi privită ca o revoltă a ingerilor (...). Este acest sindrom al violenței moștenit sau dobândit? Generațiile care urmează o vor dovedi. Memorabilă și dătătoare de speranță rămâne însă replica: «Dragostea învinge demonul.»

Am citat mai mult din scrisoarea lui A.S. fiindcă e o demonstrație în plus a faptului că tânăra generație nu este un spectator pasiv, nici al filmelor, nici al realității.

ULTIMA BĂTĂLIE

(Urmare din pag. 15)

Făcând parte, însă, dintr-o generație care s-a distrat în copilărie cu ceea ce îi putea oferi tiparul, am recunoscut în acest **Ultima bătălie** altceva, și anume universul inconfundabil al benzilor desenate (v. și nr. 7/93-n.n.).

Din B.D.-uri vine acest mod specific de a compune cadrul doar cu ceea ce e esențial în redarea acțiunii, mișcările de aparat neexistând pe hârtie. Din BD-uri provin atitudinile corporale sablon din

film (felul, de pildă, în care zace Van Damme împușcat). Tot din BD-uri, folosirea acelor standarde faciale ce permit, la prima vedere, să poată fi distinși cei buni de cei răi; idem, introducerea de personaje de diferite rase, pentru a le putea reține mai ușor (o reporteră chinezoaică; un boxer negru; un pântecos luptător de sumo; o agentă britanică — evident blondă; un killer hispanic fudul ca un toreador etc.). Șefii celor două tabere sunt tratați și ei ca în BD-uri; negativului i se acordă „partea leului”. Ca să-i înțelegem mai bine intelectual caracter, i s-a dat o vestimentație gen înalt ofițer SS, iar pelerina de care este colonelul Bison nu se desparte și amplifică teatralitatea gesturilor. La reședința acestui nebun ce vrea să devină stăpânul lumii, pe câtă sofisticare tehnică, pe atâtă barbarie. În acest rol joacă Raul Julia, ceea ce nu poate să nu ne tulbure când știm că pentru el aceasta a fost cu adevărat ultima bătălie cu moartea...

Cu colonelul „cel bun” lucrurile stau mai simplu, întrucât și personajul este foarte simplu. Uniformă bălțată gris-bleu, pe cap o bască; figura sa exprimă umanitate și inteligență. Tot ce era tenebros și alienat la Bison, este luminos și sănătos la Guile. Van Damme are fizicul corespunzător acestor exigențe, și apoi, uniformă i-a venit întotdeauna atât de bine...

Nelipsite din benzile desenate, imaginile cu întunecate subterane sau cu tainice monștri oribili sunt prezente și în **Ultima bătălie**. Până la urmă, similitudinea de care vorbesc este atât de mare, încât se resimte lipsa balonașelor cu replici, care se desenează pe deasupra personajelor.

Chiar dacă luptele nu se dau pe stradă, ci în alte locuri, ele își au spectaculozitatea lor, fără a atinge cruzimea din alte producții. Și, cum momentele de amuzament sunt destule, **Ultima bătălie** se poate foarte bine vedea de întreaga familie.

E D I T U R A

RODIPET

Echipa redacțională

Director — Redactor șef
Adina Darian

Redactor șef adjunct: Dana Duma. Secretar general de redacție:
Ioana Statie. Publicist-comentator: Irina Coroiu.
Redactori de rubrică: Doina Stănescu, Roland Man.
Fotoreporter: Victor Stroe.

Societatea Comercială S.R.L. Sentința civilă nr. 3087/SC Judecătoria Sect. 1
București, 21 Iulie 1992, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului cu
nr. J 40/19554/1992 din 24.07.1992. ISSN 1220 — 1200

Redacția: Piața Presei Libere nr. 1 București, tel. 222.33.32

Regia autonomă a Imprimeriilor „Imprimeria Coreal”, București

Abonamentele din țară se pot face prin Oficiile poștale, Catalog Presă
1993, editat de RODIPET poziția 4070: 3 luni — 1.200; 6 luni — 2.400; —
12 luni — 4.800. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A.
P.O. Box 33—57, telex 11995, 11034; Fax 222.64.07, telefon: 222.41.26
București, Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București!

●
**V
E
R
O
N
I
C
A

C
A
S
T
R
O**

Lei 800